

RECEIVED

OCT 20 1983

STATE HISTORICAL SOCIETY
OF WISCONSIN

LIETUVIŲ LAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VILNIS

VOLUME LXIII, Nr. 21

KETVIRTADIENIS, SPALIO [OCTOBER] 13, 1983

KAINA 25 c.

KASDIEN

**ŽANDARUI NE KAS
GALI UŽKABINTI TERBĄ
PRAEJO LAIKAI, KAD . . .
RAŠKAŽIUS UŽPAKALĮ
DRASKO**

Amerika seniai lošia pasaulio žandaro rolę, bet kaip ilgai galės lošti, prašosi klausimas, nes žandaru būti darosi vis sunkiau ir sunkiau. Centro Amerikos valstybės nebeturi būti amerikietišku kompanijų bananų šalimis, su arabais susitvarkyti pasitelkus Izraelį darosi vis sunkiau, vienur ir kitur kruvinos demonstracijos prieš Amerikos remiamus režimus, šūkių "Yankees go home" girdisi visuose kontinentuose.

Kodėl visame pasaulyje antiame-
rikinės nuotaikos kyla kaip ant
mielių, toli ieškoti nereikia. Ameri-
kietišku daugnacionalinių korporacijų
neapsakomas ryklumas turėti
vis didesnius pelnus, savo laiku
buvusiai demokratiškos laisvės šaliai
kasa vis gilesnę duobę.

•••

Su kuo tik susitikis, visi pasipik-
tinę dideliais mokesčiais. Kiek su-
renka valstybė mokesčiais pinigų,
tarytum turėtų pakakti iki kaklo.
Bet kur tau! Pinigų vis stinga.
Reikia siaurinti socialinės progra-
mos, švietimas varyti nuo koto,
žmonių sveikatos apsauga palikti
dievo valiai, kad šiaip taip išsiver-
tus, kad valstybės biudžeto deficiti-
tai kraštui neužmautų ubago ter-
bos.

Kodėl taip? Ogi, kad Vakarų
Europoje reikia išlaikyti tūkstan-
čiai ir tūkstančiai kariuomenės,
tūkstančiai reikia išlaikyti Pietų
Korėjoje, po kelis šimtus ar tūks-
tančius pristeigtose svetimose šaly-
se karinėse bazėse. O kiek dar
kaštuoja bėdos Centro Amerikoje,
Vidurio Rytuose, rėmimai reakci-
nių režimų. Pridėkime dar ginkla-
vimą, kas kaštuoja upes pinigų, ir
pamatysime kodėl valstybės biu-
džetų deficitai kraštui gali užmauti
ubago terbą.

•••

Kurie turime darbus, turime pa-
kenčiamas pajamas, didžiuojamės
Amerika. Parduotuvėse visko pil-
na, važinėjame automobiliais, šalis
graži, didelė. Bet kalbant apie šios
turtingos, didelės gražios šalies
prestižą, reikalai prasti.

Dar tik reakcinių režimų šalys
prieš Ameriką kelia kepurę, didžiū-
jų išsivysčiusių šalių valdomosios
klasės dar kelia, bet žmonės, jeigu
ne atvirai prieš Ameriką neštur-
muoja, tai zurza visur kur, o daug
kur pasipiktinimas Amerika stačiai
neapsakomas. Netgi ir Jungtinėse
Tautose nuotaika rutuliojasi su visa
Jungtinių Tautų organizacija persi-
kelti kur kitur.

Praėjo laikai, kai amerikietis
užsienio šalyse buvo gerbiamas.
Atėjo laikas, kad netgi prezidento
žmona pataria prezidentui neva-
žiuoti į Filipinus.

Ir suka Nemunas pro Prienus

Nuotraukoje: **Prienui miesto kampelis.**

Atgena atvaro Nemunas vanden-
nis nuo Alytaus. O už Punių, tarsi
pasiklydęs Sūduvos giriose, metasi
į dešinę, bėga atgal, vėl daro vingį.
Į vieną tokių Nemuno vingių iširėžę
ir pasitinka mus Prienui.

Daug žmonių likimų liudininku
šis miestas buvo per keturis šimtus
savo metų, daug patyrė. Jis mena
tuos laikus, kai ant Nemuno krantų
buvo pastatyta popieriaus dirbtuvė,
kai upės vandenyje buvo pūdomi
skudurai — žaliava popieriui. Šis
Prienui kampas tada ir buvo vadi-
namas popiurnia. Dabar čia tik
senas prieniškis parodytų kur kas
stovėjo. O greitai ir šitos paskuti-
nės pamatų liekanos bus išgriaus-
tos — Prienui miesto vykdomojo
komiteto sprendimu pradėta kloti
Nemuno krantinė.

— Mūsų Prienui dabar kaip žny-
plėse, — šypeli rajono vykdomojo
komiteto pirmininko pavaduotojas
Kazys Morkvėnas. — Miesto cen-
tre susikerta keliai Vilnius-Kapsu-
kas, Kaunas-Alytus. Platinom gat-
ves, statėm šviesaforus, bet triukš-
mo sumažinti nepavyko. Todėl da-
bar vakarinėje miesto dalyje įren-
giamas apvažiavimas.

•••

Iš Lietuvos laiške rašo: Visgi
jums Amerikoje geriau, nereikia
laukti eilės automobiliui nusipirkti.
Mes laukiame metus ir kai kada
ilgiau.

Varge, tu mano varge, žmogus
neatsimena, kad buržuazijos valdy-
mo metais apie automobilio nusipir-
kimą nespavo netgi kaimo pasi-
turintis buožė. O dabar paprastas
kolūkielis aimanuoja, kad metus ir
daugiau turi laukti eilėje, kol nusi-
pirks automobilį.

Nepagalvoja vargšas, kad dabar,
persikėlus į kolūkio gyvenvietę,
neberekia dukny, nes žiemos metu
nereikia eiti miegoti į neapšildomą
seklyčią bei maltuvę. Nepagalvoja
vargšas, kad dabar arkliai nebesi-
baido automobilių, nepagalvoja
vargšas, kad kas mėnesį gauna
šviežių pinigų, neberekia laukti,
kol parduos tuziną kiaušinių ar
bekoną.

Raškažius užpakalį drasko.

S. J. Jokubka

B. Strikausko nuotr.

Gamtinių dujų trasa, "Sūduvos"
siuvimo fabriko nauji korpusai,
dviračių takas į Birštoną, dar
vienas vaikų lopšelis darželis, —
tai tik pagrindinės statybvietsės. O
šit pačiame miesto centre, kitapus
Tarybų rūmų, irgi sukūnėjasi kra-
nai.

— Čia sklandukai gyvena, —
paaiškina vietinė mergaitukė.

Sklandukai — taip maloniai prie-
niškiai vadina Eksperimentinės
sportinės aviacijos gamyklos darbi-
ninkus. Jie su "Lietuva" ir kitais
sklandytuvais garsina Prienus, Lie-
tuvą ne tik Tarybų Sąjungoje, bet
ir visame pasaulyje.

Daug sumanių konstruktorių,
darbėjų žemdirbių išugdė Prienui
žemę. Plačiai žinomi ir jos išauginti
rašytojai — Justinas Marcinkevi-
čius, Vytautas Bubnys. Kraštiečiai
visada nekantriai laukia susitikimų
su jais, visada su didžiuoju įdomu-
mu skaito naujus jų kūrinius.
Laukia, nes ten atpažįsta Prienus,
Lietuvą.

A. Lekavičius

Militaristiniai planai

Anglijos ministrės pirmininkės
M. Thatcher konservatorių kabine-
tas sparčiai plečia karinių objektų
statybą Folklando (Malvinų) salose,
paversdamas salyną galingu Di-
džiosios Britanijos strateginiu for-
postu Pietų Atlante.

Gynybos ministras M. Hazletai-
nas oficialiai paskelbė, kad planuo-
jama įrengti Folklando salose naują
didelį aerodromą. Siems reikalams
karinė žinyba ketina asignuoti dau-
giau kaip 215 milijonų svarų ster-
lingų. Aerodromas bus įrengtas už
25 mylių nuo Folklando salų admi-
nistracinio centro Port Stanley ir
turi pradėti veikti 1985 metais.

Kaip pripažįsta Didžiosios Brita-
nijos spauda, tai "yra didžiausias
šalies aviacinis projektas per keletą
pastarųjų dešimtmečių". Televizija
neslėpė, kad šiuo atveju ketinama
"įrengti salyne didžiulį strateginį
aerodromą", kuriuo galės naudotis
sunkieji transporto lėktuvai, naikintu-
vai bombonešiai. Pagal Lon-
dono sumanymą tai bus Didžiosios

Trumpai

— Amerikos mašinistų asociaci-
jos prezidentas William Winpissin-
ger buvo nuvykęs į Maskvą, kur
turėjo susitikimą su TSRS vadovu
Yuri Andropovu. Susitikime abu
pasisakė už susitarimą Zenevoje
dėl branduolinės ginkluotės apribo-
jimo.

— Senatoriai balsuodami ar pra-
dėti gaminti nervų dujas bomboms
pasidalino už ir prieš po 49 balsus.
Pagal įstatymus reikalas teko iš-
spręsti viceprezidentui George
Bush. Jis pasisakė už dujų gamini-
mą.

— Illinois aktyvistai, siekiantys
branduolinio ginklo išaldymo, ragi-
na sen. Percy, kad jis senato
užsienio reikalams komiteto stal-
čiuje nelaikytų branduoliniam gink-
lui išaldyti rezoliucijos, o duotų
senatoriams už ją balsuoti.

— Illinois valstijos seimelis už-
gyrė įstatymą, pagal kurį senes-
niems kaip 65 metų automobilių
vairuotojams atnaujinant vairavi-
mo teises neberekės laikyti rašyti-
nių egzaminų. Terekės patikrinti
tik akys ir išlaikyti vairavimo
egzaminus.

— Kanados Vancouverio doki-
ninkai atmetė JAV valstybės de-
partamento reikalavimą, kad nepa-
krautų tarybinių laivų. Sako, mes
pakrovėm ir pakrausime.

— Ryšium su kilusia antitarybi-
ne isterija dėl Pietų Korėjos lėktu-
vo incidento, kongresas sutiko
skirti \$114.6 milijono gamybai duji-
nių bombų.

Britanijos šiuo metu sudaromų
"Greito reagavimo pajėgų" atrami-
nis punktas.

Statybos darbai Folklando salose
prasidės šį rudenį, kai ten bus
permestas papildomas inžinerinės
kariuomenės kontingentas. Skelb-
damas, kad bus įrengtas aerodro-
mas, Didžiosios Britanijos gynybos
ministras ypač pabrėžė, kad "nega-
li būti jokios kalbos apie derybas su
Argentina Folklando salų suvereni-
umo klausimu". Visa tai vėl rodo,
kad torių kabinetas neketina ieško-
ti būdų, kaip politinėmis priemonė-
mis sureguliuoti konfliktą dėl Folk-
lando (Malvinų), o daro viską, ką
galėdamas, kolonijiniams viešpata-
vimui Pietų Atlante išsaugoti,
Folklando (Malvinų) saloms ju "gy-
nimo" pretekstu paversti Anglijos
ir NATO strategine baze už bloko
veikimo zonos ribų.

Būdinga, perkrovimo baze reiki-
amiems įrengimams ir medžiagoms
permesti į salas Londonas pasirin-
ko PAR aparteido režimą. Kol bus
įrengiamas aerodromas, tiesiogine
laivybos linija sies Folklando (Mal-
vinų) salas su Capetown. Toki
faktą pažangioji šalies visuomenė
laiko įrodymu, kad didėja betar-
piškas karinis bendradarbiavimas
su reakingu Pretorijos režimu.

V. Sidaras

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly [659-780]

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50;
Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00;
foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
"VILNIS" - 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Dauguma vokiečių prieš raketų dislokavimą

Vakarų Vokietijos socialdemokratų partijos parlamentinės frakcijos pirmininkas H. J. Fogel stojo už tai, kad būtų imtasi veiksmingų priemonių raketinio branduolinio ginklavimosi varžyboms sustabdyti. Kalbėdamasis su grupe žurnalistų Bonoje, jis pabrėžė, kad dabar svarbu sukliudyti toliau spartinti branduolinio ginklavimosi varžbas Europoje ir kaupti naikinimo potencialą, kuris ir šiuo metu viršija visas įmanomas ribas.

H. J. Fogel pažymėjo, kad ginklavimosi varžybos turi neigiamą padarinių ekonomikai, taip pat aplinkai.

Ryšium su tuo H. J. Fogel pabrėžė, kad Vakarų Vokietijos gyventojai vis labiau nerimauja dėl to, ar bus dislokuotos Vakarų Vokietijos teritorijoje Amerikos raketos "Peršing-2", o po to ir sparnuotosios raketos. Jis pažymėjo, kokią didžiulę reikšmę turi tas faktas, kad, visuomenės apklausų duomenimis, didžioji Vakarų Vokietijos gyventojų dauguma stoja prieš šio ginklo dislokavimą.

Pabrėžęs platų taikos šalininkų judėjimo užmojų Vakarų Vokietijoje, socialdemokratų partijos parlamentinės frakcijos pirmininkas atmetė, krikščionių demokratų veikėjų teigimus, kad esą ši judėjima "inspiruoja komunistai". Jis pavadino tokius teigimus "kvailyste", taip pat kritikavo kai kurių Amerikos veikėjų teigimus, kad galima kariauti "ribotą" branduolinį karą Europoje.

Kalbėdamas apie Zenevoje vykstančias derybas dėl branduolinės ginkluotės apribojimo Europoje, H. J. Fogel pareiškė, jog socialdemokratų stoja už tai, kad jose būtų pasiektas abiem šalim priimtinas kompromisas.

Dėl incidento su P. Korėjos lėktuvu

Po Pietų Korėjos lėktuvo incidento, dar neištyrus kaip ir kodėl incidentas įvyko, prez. Reaganas tuoj kaip mat savo antitarybine retorika visoje šalyje sukėlė stačią isteriją, lygiai tokią, kokią buvo sukėlęs senatorius McCarthy antikomunistinę. Faktas yra faktas, makartistinė isterija tūkstančiams amerikiečių išplėvė smegenis, taip ir ši reaganistinė antitarybinė isterija mažiau galvojantiems išplėvė.

Kaip McCarthyistinė, taip ir ši, užsikrėtusiai antikomunizmu valdančiajai klasei davė naudą. Jomis užkariavo savo naudai šalies mažai protaujančių žmonių protus. Tačiau pačiai tautai, kaip ana, taip ši isterija, yra neapsakoma žala, kai yra žinoma, kad isterija yra dvasinės silpnybės požymis. Dvasiniai stiprus žmogus niekad neįpuola isterijon, dvasiniai stipri žmonių grupuotė — bei organizacija nepuola isterijon, dvasiniai stiprus politikas nepuola isterijon, dvasiniai stipri valstybė bei tauta nepuola isterijon.

Prez. Reaganas sąmoningai ar nesąmoningai isterijon įpuolė ir ją sukėlė visoje šalyje. Iš šalies žiūrint, tokios didelės, turtingos ir garsios šalies, kaip Amerika, prezidentui Tarybų Sąjungą už to lėktuvo nušovimą, dar neištyrus kaip ir kodėl tas lėktuvas buvo nušautas, išvadinti visokiausiais piktais žodžiais yra niekas daugiau, o isterija. Jeigu Afrikos, Azijos ar Lotynų Amerikos kokios valstybės prezidentas taip pasielgtų, nebūtų nuostabu. Mažos šalies prezidentui prieš galingesnę priešą reikia spurdėti kaip sugautam saujoje, reikia aliarmuoti, kolytis, nes kitos išeities nėra atsispirti. Prez. Reaganas, įpuolęs ar neįpuolęs isterijon, piktais žodžiais išvadindamas Tarybų Sąjungą, pademonstravo Amerikos silpnbę prieš Tarybų Sąjungą.

Netgi, kad ir tas incidentas būtų įvykęs taip, kaip informuoja Amerikos komercinė spauda, radijas ir televizija, irgi būtų buvę nei šis, nei tas, kelti tokią isteriją tokios didelės garbingos šalies prezidentui.

Konkrečiai pasakyti kaip tas incidentas įvyko ir kodėl įvyko, dar negalima ir nebus galima, kol šaltai nesikarščiuodami ekspertai neištirs. Kaip dabar yra, Amerikos masinė informacija vienaip sako, anos pusės masinė informacija kitaip sako.

KO GERO TEKS DĖKOTI DĖDEI SAMUI, JEIGU . . .

BLOGAS PAVYZDYS — UŽKRECIANTIS. Kad ši liaudies išmintis teisinga, dar kartą patvirtino neseniai užsienio spaudoje publikuoti pasisakymai.

Pirmasis jų priklauso japonų fizikui daktarui Tarui Takemiu. Minint Hirošimos ir Nagasakio bombardavimo dienas, šis mokslininkas pateikė hipotezę. Jis pareiškė, jog 300 tūkstančių žmonių, žuvusių nuo JAV atominų bombų, visiškai ne daug. Pasak jo, jeigu ne "japonus

išgelbėję amerikiečiai", Tekančios saulės šalis būtų praradusi kur kas daugiau žmonių. Koku būdu? Esą tai labai paprasta. Fizikas įsitikinęs, kad, jeigu nebūtų numestos atominės bombos, japonai būtų kariavę iki paskutinio žmogaus. Ir pagrindžia šį savo teiginį Taras Takemis tuo, kad japonai Antrojo pasaulinio karo pabaigoje buvę apimti karo psichozės. Kitaip tariant, vos ne visi japonai būtų tapę kamikadzės . . .

Iš sunerimusio pasaulio dėl rytojaus

STUDENTŲ SAJUNGOS PAREIŠKIMAS

Tarptautinės studentų sąjungos sekretoriatas milijonų viso pasaulio studentų vardu reiškia gilų pasipiktinimą ryšium su pavojinga JAV valdančiųjų sluoksnių, kurie panaudojo Pietų Korėjos lėktuvą provokacijai prieš Tarybų Sąjungą politikos, sakoma Prahoje išplatintame TSS pareiškime.

TSS sekretoriatas paragino studentų organizacijas stiprinti kovą už taiką ir nusiginklavimą, prieš naujų Amerikos branduolinių raketų dislokavimą Europoje.

PALIETĖ BRANDUOLINIŲ SISTEMŲ KLAUSIMĄ

Vakarų Vokietijos socialdemokratų parlamentinės frakcijos pirmininkas H. J. Fogelis, kalbėdamas spaudos konferencijoje Bonoje, palietė Prancūzijos ir Anglijos branduolinių sistemų klausimą.

Pagrindinė problema derybose dėl branduolinės ginkluotės apribojimo Europoje dabar yra vadinamosios "sistemos priklausančios trečiosioms valstybėms", nurodė jis. Turima galvoje, pasakė jis, Prancūzijos 18 sistemų žemėje, 80 sistemų, kuriomis aprūpinti povandeniniai laivai, ir 40 sistemų, bazuojamų ore. Britanijoje yra 64 sistemos, įtaisytos povandeniniuose laivuose, ir iš viso daugiau kaip 50 sistemų, bazuojančių orą ir turinčių po vieną užtaisą.

Iki 1990-1995 metų abi šalys turės daugiau kaip po 1,500 branduolinių užtaisų.

TRADICINĖ

"JUMANITĖ" ŠVENTĖ

Paryžiuje, Kurnevo darbininkų priemiestyje įvyko tradicinė laikraščio "Jumanitė" — Prancūzijos komunistų partijos svarbiausio spaudos organo — šventė. Šiais metais ji vyko su kovos už darbo žmonių teisių ir interesų šūkiu. Ypatingas dėmesys joje taip pat buvo skiriamas klausimams, susijusiems su Prancūzijoje ir kitose Vakarų Europos šalyse stiprėjančio masinio taikos šalininkų judėjimo aktyvėjimu.

Tarptautinio festivalio miestelyje buvo įrengti 80 komunistų ir darbininkų partijų, nacionalinio išsivadavimo judėjimų iš 78 pasaulio šalių spaudos organų paviljonai. Šventėje taip pat dalyvavo laikraščio "Pravda" delegacija.

Nežinau, kokio dydžio honorarą Taras Takemis gavo už šį kūrinių iš . . . amerikiečių medicinos žurnalo, kuriame jis išdėstė savo mintis. Tikriausiai, nemažai. Bent jau daugiau negu būtų tikėjęs gauti iš bet kurio Japonijos leidinio, jeigu būtų drįsęs jam pasiūlyti straipsnį. Pagaliau tai, kaip kad ir jo iškelta tezė, asmeninis Takemio reikalas. O štai, kad blogas pavyzdys užkrečiantis, įrodo kita asmenybė, pasinaudojusi "International Herald Tribune".

Šiame leidinyje Takemio mintis toliau plėtoja buvęs JAV ambasadorius Japonijoje Edvinas Raišaueris. Dar neseniai teigęs, kad atominų bombų numetimas ant Japonijos miestų "buvo klaida", eksdiplo-matas staiga "praregėjo". Jis tvirtina anksčiau apsirikęs ir dabar manęs, kad jeigu ant Hirošimos ir Nagasakio amerikiečiai nebūtų numetę atominų bombų, "japonų tauta būtų priversta kovoti iki

STURMUOJA PAKISTANO LIAUDIS

Pakistane vyksta plačios liaudies akcijos prieš karinį režimą, už visuotinių parlamento rinkimų surengimą, pilietinių teisių ir laisvių suteikimą gyventojams. Karačyje, Haidarabade, More ir kituose Sindo provincijos miestuose įvyko didelės demonstracijos ir mingai remti judėjimui už demokratijos įvedimą, kuris vienija 8 pagrindines šalies opozicines partijas.

REAKCIJA SIAUTĖJA

Paragvajuje vėl padažnėjo valdžios represijos prieš gyventojus, praneša Ispanijos agentūra EFE. Valdžia puola profsąjungų, valstiečių lyderius, žurnalistus, studentus. "Paragvajus pavirto milžiniška koncentracijos stovykla", — agentūra cituoja vieno dvasiško žodžius.

"MISIONIERIAI"

CENTRINĖJE AMERIKOJE

Centrinėje Amerikoje nepaprastai sparčiai plinta religinės sektos, turinčios savo vadovietes Jungtinėse Valstijose. Šias sektas kai kada vadina protestantiškoms. Tačiau iš tikrųjų jos su protestantais neturi nieko bendra.

Venezuelos laikraštis "Ultima hora" pažymi, kad ši "misionieriška" veikla ypač suaktyvėjo atėjus į JAV valdžią R. Reaganui, Visos sektos Gvatemaloje, Hondūre, Hai-tyje, kitose šalyse kuo glaudžiausiai susijusios su Jungtinių Valstijų konservatyviaisiais sluoksniais. Kaip praneša spauda "naujosios bažnyčios" beveik visos išlaikomos Amerikos pinigais.

PASKELBĖ BOIKOTĄ

Protestuodami prieš kruvinas fašistinės Pinočeto chuntos represijas Čileje, Italijos uostininkai, demokratinių profsąjungų parenti, nutarė boikotuoti Čiles laivus. Jų išplatintame pareiškime reikalaujama nedelsiant atkurti Čilėje visas demokratines teises ir laisves, paleisti politinius kalinius.

— Negrų pažangos organizacijos (NAACP) vykdomasis sekretorius Benjamin Hooks sako, jeigu negrai prezidentiniu kandidatu išskels savo spalvos žmogų, labai galimas daktas, pasitarnaus prez. Reaganui būti perrinktu.

— Anglijos darbo partijos atskolūnai socialdemokratams kol kas atsisako susidėti su liberalų partija.

paskutiniųjų, ir tuomet kiltų absoliučios žudynės, o po jų — badas" (!) Ir toliau: "Esu įsitikinęs, kad tokiu atveju būtų žuvę milijonai žmonių".

Ką gi, daktaras Takemis turi savo mokytoją pranokusį pasekėją. Abu jie dabar naujos teorijos apie atominio Japonijos miestų bombardavimo padarinius autoriai. Bet ar ilgai šis duetas gyvuos ir bus vienintelis? Juk sekant liaudies išmintimi, abu amerikietiškujų atominų bombų "gerdarystės" trubadūrai, be abejonės, susilauks pasekėjų. Juolab kad tokia traktuotė labai patinka oficialiajam Vašingtonui ir Baltųjų rūmų šeiminkui bei jo "komandai", atvirai proklamaujantiems naują branduolinį karą. Remiantis jau minėtų asmenų logika, ko gero, pasaulis — jeigu jis išliks — ir vėl turės dėkoti dėdei Samui. Už . . . jo sunaikinimą!

A. Icikavičius

Vilnis, 1983 spalio 13

Nikaragvos revoliucijos varomoji jėga

Nikaragvos revoliuciją tyko dideli pavojai. Šio krašto pašonėje prasidedantys JAV ir Hondūro kariuomenės manevrai (jie žada užtrukti visą pusmetį), nėra kalbos, paakins somosininkų gaujas vėl suaktyvinti savo veiklą ir gali tapti pradžia plačios agresijos. Aiškiai įsivaizduodami pavojaus mastą, Nikaragvos revoliucine vyriausybėje, Sandino armijos kariai, visi krašto patriotai nepuola panikon. Revoliucinė Nikaragva kovoja ir stato, įsitikinusi: jei interventai išdrįs brautis, jie susidurs su visos liaudies pasipriešinimu.

Nuo pat revoliucijos pergalės Nikaragvos vyriausybė ryžtingai įgyvendina politinius, socialinius ir ekonominius pertvarkymus ryšiams su liaudimi stiprinti. Vienas pagrindinių — revoliucinė agrarinė reforma, perduodanti žemę valstiečiams ir tuo patraukusi savo pusėn daugumą Nikaragvos gyventojų.

Revoliucinės vyriausybės dėmesys agrarinei reformai visiškai suprantamas ir pamatuotas. Nikaragva (148 tūkst. kvadratinį kilometrų, gyventojų nėra ir trijų milijonų) — visų pirma valstiečių (metisai, kreolai, mulatai, indėnai) kraštas. Čia plyti kavos ir medvilnės, bananų plantacijos, auginami javai, pupos, kakavos medeliai, tabakas, cukranendrės, o Atlanto pakrantėje — ir kokoso palmės.

Paskutiniaisiais Somosos diktatūros metais (1979) beveik 1700 latifundininkų priklausė daugiau kaip pusė derlingiausių žemių. Didžiausias žemvaldys (daugiau nei šimtas tūkstančių hektarų) buvo paties Somosos šeima. Mažiausiai šeši dešimtadaliai kaimo gyventojų kentė varganą varguomenės dalį — kelios savaitės per metus mažai apmokamo, bet devynis prakaitus išspaudžiančio darbo dvarininkų laukuose per javapjūtę, o po to ilgi mėnesiai pusbadžio gyvenimo ant mažyčio žemės lopinėlio.

Dvarininkų savivalė, valstiečių beteisiškumas ir nežmoniškas skurdas — tokia situacija kaime reikalavo ryžtingo revoliucinio sprendimo. Sandinistai suprato, kad demokratinė žemės reforma — vienas svarbiausių liaudies revoliucijos varomųjų jėgų. Nuvertus Somosos diktatūrą, agrarinė reforma paskelbta revoliucinės vyriausybės pirmaeilium uždaviniu.

Tuoju po revoliucijos pergalės (1979 m. liepos 19 d.) išleisti pirmieji dekretai dėl žemės, pakirtę pamatus latifundininkų žemėvaldai. Per pirmuosius šešis mėnesius nusavinta apie milijoną hektarų (daugiau nei ketvirtadalis žemės ūkio naudmenų), priklausiusių Somosos šeimai, diktatoriaus vienminčiams ir parankiniams. 700 tūkstančių hektarų nusavintų žemių įkurti liaudies dvarai, 200 tūkstančių išdalyta buvusiems dvarininkų bernams ir bežemiams valstiečiams (jie susivienijo į kooperatyvus), 100 tūkstančių — mažžemiams valstiečiams.

Apie 1981 metų vidurį prasidėjo agrarinės reformos antrasis etapas.

Valstiečiams išdalyta daugiau kaip 110 tūkstančių hektarų valstybinių ir dirvonuojančių žemių. Prieš porą mėnesių šiemet duotas startas trečiajam etapui. Iki metų pabaigos numatyta perduoti bežemiams ir mažžemiams valstiečiams dar 300 tūkstančių hektarų. Charakteringas šio agrarinės reformos etapo bruožas — nusavinamos ir išdalijamos valstiečiams tėvynės išdaviškų — kontrrevoliucionierių ir jų bendrininkų žemės. Tuo pačiu pakertama šalyje kontrrevoliucijos ekonominė bazė.

Sandinistų vyriausybė agrarinę reformą supranta ne kaip paprastą latifundijų išdalijimą valstiečiams, o kaip visą kompleksą priemonių kaimo žmonių gyvenimui iš esmės pagerinti. Naujakurio nepalieka vieno ant pliko sklypo. Kuriami valstiečių kooperatyvai. Iki 1982 metų Nikaragvos kaime jau gyvavo 513 Sandino žemės ūkio kooperatyvų (žemė dirbama bendrai), 1400 kredito ir paslaugų kooperatyvų (bendrai imami kreditai, kartu perduodama produkcija, o žemę kiekvienas susivienijimo narys dirba atskirai), 700 įvairiausių kitokių valstiečių kooperatyvų. Kaime statomi gyvenamieji namai, ligoninės, medicinos punktai, o visų pirma — mokyklos (Somosos diktatūros metu kaimas buvo neraštingas). Valstybė valstiečių kooperatyvams skiria technikos, kreditų.

Somosos diktatūros metais valstiečius smaugė ne tik valdžios, dvarininkų savivalė, bet ir skolos. Valstiečių nacionalinei organizacijai pasiūlius, revoliucinė vyriausybė panaikino Somosos diktatūros metų valstiečių skolas dvarininkams ir lupikautojams. Kartu leista negrąžinti ir revoliucinės valdžios duotų paskolų įsigyti sėklai, mineralinėms trąšoms, chemikalams prieš augalų ligas ir kenkėjus tiems valstiečiams, kurie nukentėjo nuo kontrrevoliucionierių išpuolių. Valstiečiams padaryta žala (sunaikinti pasėliai, sudeginti pastatai, maisto ir pašarų atsargos) iki šių metų vidurio siekia 244 milijonus kordobų. Dovanojamos revoliucinės valdžios duotos paskolos ir tiems, kurie įsijungia į savanorių batalionus tėvynei ir revoliucijai ginti.

Galima visiškai neabejoti Nikaragvos revoliucijos lyderių tvirtinimu, kad agrarinės reformos priemonės stiprina valstiečių sąjungą su kitais darbo žmonių sluoksniais, padaro valstiečius patikimais sąjungininkais kovoje prieš JAV imperializmą kurstomą ir remiamą kontrrevoliuciją.

... Viename iškilmingame susirinkime, įteikdamas naujakuriams žemės nuosavybės raštus, valstiečių sąjungos aktyvistas pareiškė: "Mes padarysime valstiečių kooperatyvus gamybos ir gynybos centrais, kur priešas gaus tokį atkirtį, kad visiems laikams neteks noro kenkti Nikaragvos liaudžiai".

Galima neabejoti: tai ne vien revoliucinis šūkis. Vienas iš šito paliudijimų — Teokasintės valstiečių ryžtas ir drąsa. L. Girėnas

TRUMPAI

— Laikraštis "Sun-Times" pažymi, kad Čikagos meras Harold Washington laikosi duoto žodžio rinkiminės kampanijos metu.

— Brangėja važiuojamas automobiliu. Hertz korporacijos apskaičiavimu, praėjusiais metais vienos mylios nuotolio nuvažiuojamas automobilis pabrango iki 35.42 cento.

— Pasaulinė civilinės aviacijos organizacija skelbia, kad tarybinis aeroflotas yra didesnis už bile kuria amerikietiškos linijos kompanija.

— Kinijos komunistų partijos generalinis sekretorius Hu Yaobang sako, jog jis puoselėja viltį, kad Kinijos ir Tarybų Sąjungos santykiai sunormalės.

TSRS IR KUBOS DRAUGYSTĖS RYŠIAI

1961-1982 m. Tarybų Sąjungai ir Kubai ekonomiškai ir techniškai bendradarbiaujant buvo atiduota naudoti dešimtys svarbių liaudies ūkio objektų, taip pat įsteigta ir aprūpinta įrengimais 108 mokymo centrai, rengiantys nacionalinius kadrus, rekonstruoti 135 cukraus fabrikai. Tarybų Sąjungai padedant atiduoti naudoti objektai gamina 10% Kubos pramonės produkcijos. Tai — visas šalies valcuotasis metalas, 95% plieno, 45% elektros energijos, 12% mašinų gamybos ir metalo apdirbimo produkcijos, 30% audinių ir daugiau kaip 50% — verpalų. Holgine pastatyta cukranendrių nuėmimo kombainų gamykla kasmet pateikia 600 kombainų. Dabar beveik pusė cukranendrėmis užsėtų laukų apdorojama mechanizuotai.

Kubai trūksta energijos išteklių, todėl labai opi aprūpinimo nafta ir jos produktais problema. Tarybinėms specialistams padedant buvo atlikti geologiniai žvalgymo darbai ir surastos naftos atsargos. Jau 1982 m. buvo gauta 540 tūkst. t naftos, o tai dvigubai viršija 1981 m. lygį. Tarybų Sąjungai bendradarbiaujant rekonstruojamos naftos perdirbimo gamyklos Havanoje ir Santjago de Kuboje — tai įgalins naftos perdirbimo pajėgumus padidinti 1,5 mln. t per metus. Be to, Sienfuego rajone statoma nauja naftos perdirbimo gamykla, kurios pirmosios eilės galia sieks 3 mln. t per metus. Vienas stambiausių objektų, statomų šiame penkmetyje (1981-1985) T SRS padedant, yra 850 megavatų galios atominė elektrinė Sienfuego rajone. Atidavus ją naudoti, pavyks smarkiai sumažinti elektros energijos deficitą, taip pat mažiau reikės mazuto elektros energijai gaminti. Plečiama Chose Marčio metalurgijos gamykla — tai įgalins padidinti plieno išlydymą nuo 350 tūkst. iki 600 tūkst. t per metus, o valcuotųjų metalų gamybą — nuo 300 tūkst. iki 510 tūkst. t. Palyginkime: 1958 m. Kuboje buvo išlydyta 26 tūkst. t plieno ir pagaminta 40 tūkst. t valcuotųjų metalų.

Kuboje gausu nikelio rūdų. Plėsdama nikelio turinčių koncentratų gamybą, šalis kartu didina eksporto fondus. TSRS padeda statyti ir rekonstruoti nikelio gamyklas, o kaip kompensaciją gauna iš Kubos nikelio turinčios produkcijos. Šiuo metu baigiamos rekonstruoti dvi nikelio gamyklos Mojos ir Nikaro miestuose. Jų bendra galia padidės iki 9,5 tūkst. t per metus. Taip pat baigiama rekonstruoti nikelio gamykla Punta Gordoje, jos galia bus 30 tūkst. t produkcijos. Drauge su kitomis ESPT šalimis Tarybų Sąjunga padeda Kubai statyti 30 tūkst. t galios nikelio gamyklą Las Kamariokase. Atidavus naudoti visas šias įmones, nikelio gamyba Kuboje išaugs 3 kartus, palyginus su ikirevoliuciniais metais.

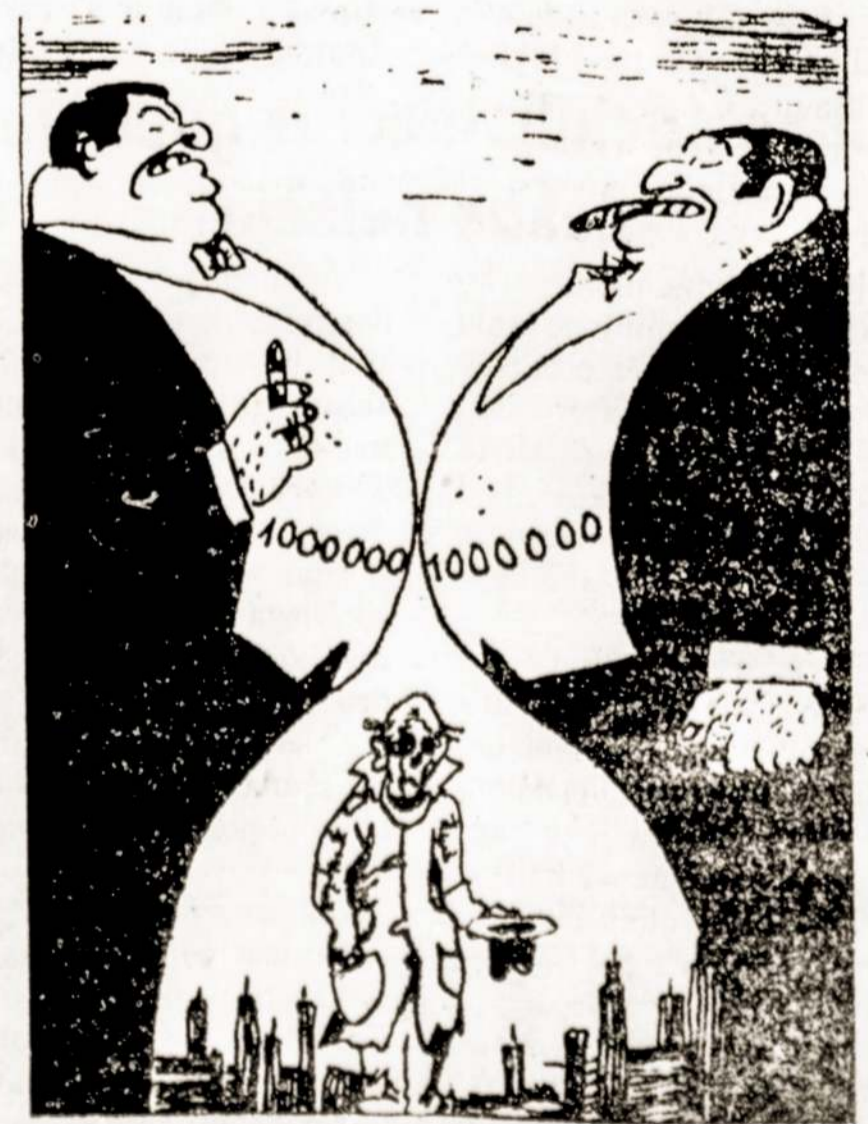
Tradicinė abiejų šalių bendradarbiavimo kryptis yra elektroenergetikos vystymas. Tarybų Sąjungai padedant atiduota naudoti per 1000 megavatų elektrogeneruojančių pajėgumų, kurie šiuo metu sudaro daugiau kaip 40% visų Kubos elektrinių galios. Veikiantys bendradarbiavimo objektai — "Marie-lio" ir "Rentės" šiluminės elektrinės — gamina beveik pusę šalies elektros energijos. Statoma atominė elektrinė, plečiamos veikiančios šiluminės elektrinės. Havano provincijoje pradėta statyti 1300 megavatų galios SE, įrengiamos elektros tiekimo linijos ir kiti elektroenergetikos objektai.

Lengvojoje pramonėje baigiamas statyti stambiausias Kuboje tekstilės kombinatas (80 mln. kv. m audinių per metus) Santjago de Kuboje ir medvilnės verpimo fabrikas (15 tūkst. t verpalų per metus) Havanoje. Pasiekus projektinę įmonių galią, audinių gamyba šalyje išaugs 1,5 karto.

Cukrus yra pagrindinė Kubos eksportinė prekė, jis duoda iki 80% eksporto pajamų. Tarybų Sąjunga ir ateityje techniškai padės Kubai statyti naujus ir rekonstruoti veikiančius cukraus fabrikus, plėsti cukraus pramonės mašinų gamyklų pajėgumus, talkininkaus automatizuojant cukraus pramonę.

Iš "Liaudies ūkis"

KARIKATŪRISTO AKIMIS

AMERIKOS PINIGUOČIAI: — MES NEMATOME JOKIO NETURTO.

A. („Pravda“)

Vilnis, 1983 spalio 13

Mirga vytelės, raštais išpinamos

Mirga vytelės, raštais išpinamos.

Dvi savaites Lietuvos TSR nacionaliniame parke vyko retokos profesijos liaudies meistrų — pynėjų seminaras-stovykla. Po to meistrai surengė savo darbų parodą, užėmusią didelę, erdvią Nacionalinio parko rūmų salę. Visko čia — ir iš vytelių nupintų dailių vygių, ir žuvims gaudyti bučių . . . Labiausiai žiuovus domino platesnio pritaikymo darbai — krepšeliai, pintinėlės, vazelės, kiti dailūs dirbiniai.

Stovyklautojų būryje buvo ir prityrusių meistrų, ir tokių, kuriems vytelės dar tik pradeda paklusti.

Dailūs kuršeniečio meistro Aleksandro Staukaus krepšiai maistui laikyti. Kaip visuomet įdomių formų, juvelyrinio pynimo šiaulietės Joanos Rudauskienės dirbiniai. Greta jų glaudžiasi ir keli nedideli darbeliai — šios žinomos meistrės anūkėlės Astos Kybartaitės kūryba. Senelė moko šeštaklasę Astą šio vingraus, senas liaudies tradici-

jas turinčio meno. Tikrai sektinas pavyzdys!

Jono Mačiulio iš Švenčionių dirbiniai — pinti iš balanų įvairūs daiktai. Darbštus, nagingas žmogus ir per kelias dienas padarė nemažą gražių dirbinių.

Liaudies meistrė iš Kauno Birutė Zagurskienė tokioje stovykloje dalyvauja pirmą sykį. Kokie jos išpūdziai?

— Naudinga buvo pažiūrėti, ką nauja daro, kuria prityrę meistrai, — sako ji. — Man, daugiau linkusiai į keramiką, parafiną, čia labai praverė pamokos, kaip tokius dirbinius puošniai apipinti vytelėmis. Manau, kad tai pagyvins, pajavairins keramiką.

Daug seminaro-stovyklos metu sukurtų darbų liaudies meistrai nusprendė palikti Nacionaliniame parke — būsimam miško verslų muziejui.

Aleksandras Kezys

JAPONŲ LITERATAI LIETUVOJE

Rugpjūtis į lietuvių-japonų literatūrinių ryšių istoriją įrašė naują faktą: Tarybų Lietuvon buvo atvykę Tekančios Saulės šalies literatai Sejitis Kudas ir Takasis Kuvanas.

S. Kudas — Kansajaus universiteto literatūros fakulteto profesorius, rusų klasikinės ir tarybinės literatūros vertėjas. Jis yra išvertęs į japonų kalbą reikšmingiausias L. Tolstojaus, F. Dostojevskio, I. Turgenėvo, N. Gogolio, I. Erenburgo bei kitų rusų rašytojų kūrinius. Lietuvoje lankėsi antrakart. Pirmą sykį jis buvo atvykęs prieš dvidešimt metų. Tuomet S. Kudas buvo japonų džiazio trupės vadovas.

T. Kuvanas — Tokijo technologijos instituto docentas, knygų, straipsnių apie tarybinę lingvistiką, semiotiką autorius.

Rugpjūčio 3 d. svečiai lankėsi Lietuvos TSR rašytojų sąjungoje. Su japonų literatais susitiko valdybos pirmininko pavaduotojas A. Pocius, valdybos sekretorius P. Bražėnas. Šnekantis buvo prisimintas reikšmingas I. Muratos darbas — K. Donelaičio poemos "Metai", A. Baranausko "Anykščių Vilnis, 1983 spalio 13

šilelio", lietuvių liaudies pasakų vertimai į japonų kalbą. Svečiai sužinojo, jog lietuviškai skaitomi K. Abės, R. Akutagavos, J. Kavabatos, T. Kaiko kūriniai — pokario metais dvidešimt viena japonų rašytojų knyga paplito Lietuvoje 454 tūkstančių egzempliorių tiražu.

Rugpjūčio 4 d. japonų rašytojai lankėsi Kaune. Lietuvos TSR rašytojų sąjungos Kauno skyriuje jie susitiko su poetais A. Mikuta, A. Dabulskiu, žurnalistu R. Neimantu.

"Tautoms svarbiausia savitarpio supratimas, — išvykdamas pasakė profesorius S. Kudas. — O kad suprastume, turime vieni kitus pažinti".

V. Almontas

LIAUDIES KAPELA

Biržų rajoninių kultūros namų kapelai suteiktas liaudies kapelos vardas "Sirvena". Tai pirmoji liaudies kapela Panevėžio zonoje ir keturioliktoji respublikoje. Neseniai šis biržiečių meno saviveiklos kolektyvas kartu su Druskininkų kultūros namų moterų liaudies ansambliu "Džukų daina" koncertavo Rytų Vokietijoje.

Brolybės muziejus

Per Pirmąjį pasaulinį karą šimtai pabėgėlių iš Lietuvos rado prieglobstį Voroneže. Tarp jų buvo ir Julius Janonis. Jis mokėsi Voronežo gimnazijoje, suartėjo su rusų revoliucionieriais, tapo ištikinysiu marksistu.

Po Spalio pergalės abiejų tautų ryšiai dar labiau sustiprėjo. Ketvirtajame dešimtmetyje Centrinės Juodžemio srities partinei organizacijai vadovavo Juozas Vareikis, daug jėgų atidavęs krašto liaudies ūkio vystymui ir kultūros kėlimui. 1966 m. Voroneže (kaip ir Maskvoje bei Leningrade) vyko TSRS rašytojų sąjungos organizuoti literatūros vakarai, skirti J. Janonio gimimo 70-mečiui. O po aštuonerių metų miestas svetingai sutiko lietuvių kultūros veikėjus. Tada Voronežo rašytojų organizacija ir 73-oji vidurinė mokykla nutarė mokykloje atidaryti muziejų, kuris vėliau tapo savitu Lietuvos kampeiliu rusų žemėje.

Muziejus buvo atidarytas Juliaus Janonio gimimo 85-mečio išvakarėse. Jame jau lankėsi per 2000 žmonių.

Muziejus turi daug bičiulių ir pagalbininkų. Ypač veiklus jaunimo klubas "Varpas". Jo nariai — mokyklos mokiniai ir abiturientai studijuoja lietuvių literatūrą, kultūrą, meną.

Visus nudžiugino Vilniaus m. vykdomojo komiteto dovana "Dailės" kombinato skaidrės su paminklais Julijui Janoniui Biržuose ir

M. K. Ciurlioniui Druskininkuose, skulptūra "Laisvės daina" Panevėžyje.

Įdomios ekspozicijos: "Antanas Sniečkus" — Lietuvos TSR revoliucijos muziejaus dovana. "Julius Janonis", "Amžinai liaudies atmintyje", "TSRS tautų internacionalinė brolybė". Visų dėmesį patraukia "Rabočaja gazeta" 1917 m. gegužės 20 d. numeris, kuriame išspausdintas straipsnis "Lietuvos dieniai Voroneže".

Muziejus gavo lietuvių rašytojų naujų knygų, dovanų iš Lietuvos dailės fondo, skulptoriaus Eriko Varno, dailininko Prano Paškevičiaus asmeninių dovanų.

Įdomios buvo muziejaus organizuotos Lietuvos dienos. Pirmoji buvo skirta Julijui Janoniui. Į iškilmes atvyko poetas Vladimiras Gordeičevas, rašytojai Olga Kretova ir Piotras Prudkovskis.

M. K. Ciurlioniui atminti skirtą dieną muziejuje buvo atidaryta įžymaus lietuvių dailininko paveikslų paroda. "Varpo" klubo narė Marina Pereslavceva šventės dalyviams papasakojo Ciurlionio biografiją. Salėje skambėjo jo simfoninės poemos "Jūra", "Miške", V. Kuprevičiaus kūriniai Ciurlionio paveikslų motyvais.

Juliaus Janonio muziejus Voronežo 73-ojoje mokykloje — neišsenkantį draugystės versmę.

L. Andrianova

Juliaus Janonio muziejaus tarybos narė

TARYBŲ LIETUVOS BALETO SĖKMĖ GRAIKIJOJE

Iš Graikijos sugrįžo Lietuvos TSR valstybinio akademinio operos ir baletu trupė. Ji dalyvavo Atėnų meno festivalyje, kuriame parodė dvi koncertines programas. Vilniečių pasirodymuose dalyvavo TSRS liaudies artistė Maja Pliseckaja.

— Kelionė pranoko visus lūkesčius — komentuodamas gastroles, pasakė teatro direktorius, TSRS liaudies artistas V. Noreika. — Atstovauti mūsų šaliai tokiam atsakingame, ilgalaikės tradicijas turinčiame meno forume ne tik garbė, bet ir didelė atsakomybė. Į festivalį, kuris trunka keturius mėnesius, suvažiuoja žymiausi pasaulio scenos meistrai ir muzikiniai kolektyvai. Čia pakanka paminėti JAV Martha Graham šokių trupę, San Francisco baletą, belgų "XX amžiaus baletą", Kubos nacionalinį baletą, Vilniuje viešėjusią Graikijos Helenų choreodramą, Londono ir Vienos simfoninius orkestrus. Todėl suprantama, kad prieš koncertus garsiajame senoviniame teatre, įsikūrusiame Akropolio papėdėje,

teko ne tik gerokai padirbėti, bet ir pasijaudinti. Mūsų pastatytinė grupė praleido ne vieną bemiegę naktį, ruošdama scenai TSRS didžiojo teatro dailininko V. Leventalio dekoracijas, baletu artistai, vadovaujami teatro vyriausiojo baletmeistro V. Brazdylio, repetavo varginančiame karštyje. Ir kaip

atpildas — keturi koncertiniai vakarai perpildydame teatre, ilgai netilstančios ovacijos, lydėjusius visus be išimties koncertinius numerius — R. Ščedrino baletu "Anna Karenina" vienvieksmį variantą, A. Adamo "Giselle" antrąjį veiksmą, lietuvių kompozitorių baletų ištraukas.

Vilniečių pasirodymuose pabuvojo Graikijos vyriausybės ministrai, Graikijos komunistų partijos CK generalinis sekretorius H. Florakis, TSRS ambasadorius Graikijoje V. Kaboškinas, šios šalies kultūros ir meno veikėjai. Lietuvių baletu gastroles plačiai nušvietė spauda ir televizija. E.

Jau trečias pavasaris Siauliuose rengiami respublikos chorų saskrydžiai. Siemet tradicinėje šventėje dalyvavo vyrų, moterų ir vaikų chorai, kaimo kapelos.

Nuotraukoje: Saskrydyje groja kaimo kapela.

A. Dilio nuotrauka

JAUNŲJŲ KERAMIKŲ BŪRELIS

Gana veiklus Raseinių rajono Ariogalos vidurinės mokyklos jaunųjų keramikų būrelis, kuriam septintus metus vadovauja mokytoja Nijolė Komendant. Mokiniai noriai bando savo kūrybos jėgas. Patys geriausi darbeliai ne kartą buvo eksponuojami rajono bei respublikinėse moksleivių kūrybos parodose.

Be teorinių ir praktinių užsiėmimų, būrelio nariai daug ekskursuoja. Jie jau ne kartą lankėsi Vilniaus, Kauno muziejuose, susitiko su apylinkėje gyvenančiu liaudies meistru V. Kuzu.

Būrelis ne vienam padėjo profesiskai apsispręsti. Du patys aktyviausi jų nariai jau mokosi Kauno S. Žuko taikomosios dailės technikumė bei 52-ojoje profesinėje technikos mokykloje.

Nuotraukoje: Mokytoja Nijolė Komendant su mokiniais atrunka darbelius nuolat veikiančiai parodai.

Kaip medžioja didžiuosius žvėris

Per praėjusį medžioklės sezoną draugijos plotuose sumedžiota 1875 briedžiai, 756 taurieji elniai, 7198 šernai. Charakteringa, taurieji elniai, dar neseniai buvę labai saugomais, jau tapo svarbiais medžioklės žvėrimis. Ši produkcija didės, nes šiuo metu elniai gyvena praktiskai visoje respublikoje, jų nuolat gausėja. Nuo seno elnių turtinguose Joniškio, Akmenės, Šiaulių rajonuose šie žvėrys yra svarbiausias laimikis.

Tų rajonų medžiotojai žino ir kitką — gana sunkią elnių medžioklės našta. Mat atrankos, selekcijos principai, tvarkant elnių kaimenę, itin griežti. Ne kiekvienas medžioklės žvėris gali teisingai atskirti šautiną žvėrį, tad elnius gali medžioti ribotas skaičius medžiotojų. O kai žvėrių suplanuota sumedžioti daug, laiko nebeužtenka.

Teisingiausia selektinė medžioklė — tykojant iš bokštelių. Deja, tykojimas kartais laimės dalykas. Išeis iš miško žvėris ar ne? Dienos bėga, sezono pabaiga artyn, o planai neįvykdyti...

Praėjusiais metais Valstybinis gamtos apsaugos komitetas eksperimento tvarka draugijos Šiaulių skyriui leido padaryti kai kurių medžioklės tvarkos pakeitimų. Labai gerų rezultatų davė elnių patelių medžioklė iš bokštelių, pradėta nuo rugsėjo pradžios. Beveik visos nušautos patelės buvo bergždžios. Buvo leista medžioti visomis savaitės dienomis, kad selektininkai galėtų pasirinkti patogiausią laiką, mažiausiai trukdantį tiesioginiam

darbui.

Kita vertus, kaip nustatė rajono gamtos apsaugos ir medžioklės ūkio specialistai, tai gerokai "sumaišė" kortas brakonieriams. Jie nebežino, kada ir kur susitiks su medžiotojais.

Pravertė ir vadinamoji tyloji medžioklė su varovais. Kas tai per metodas? Bokšteliai paprastai stovi ties elnių takais. Kad nereikėtų žvėrių pasyviai laukti, keletas varovų tyliai eina mišku, pakelia elnius. Šie ramiai, neskubėdami patraukia mėgstamais takais ir nueina prie medžiotojų.

Gulbinų valstybiniame medžioklės ūkyje elnių medžioklėse naudojami lengvi sudedami bokšteliai. Patogiausi metaliniai. Jie vežiojami visureigiu automobiliu. Pamedžiotojus vienoje vietoje, greitai pervežami į kitą, kur tuo laiku išeina ganytis elniai. Praktika parodė, kad gerai medžioti rytą į mišką grįžtančius žvėris.

Ir dar. Pernai Šiaulių medžiotojai pabandė medžioti elnių pateles per šernų medžiokles su varovais. Prieš medžioklės pradžią selektininkai už kokių trijų keturių kvaralų sustoja ties elnių takais. Žinodami, kad staiga pabaidyti elniai labai greitai bėga, bet kiek pabėgę vėl eina lėtai, selektininkai tuo metu gali atrinkti šautinus žvėris.

Taikydami naujus metodus, Šiaulių medžiotojai per praėjusius metus sumedžijo 356 elnius, užduotis įvykdė lengviau.

Kadangi šiauliečių eksperimentas pasiteisino, šiemet elnių patelių

SUGRIAUTI NELEISIME!

Kupiškis nedidelis, ramus ir tylus. Bet tai gyvo, darbštaus miesto tyla; statybos, derlius — šiandieniniai rūpesčiai. Ne tik jais, beje, gyvi kupiškėnai: čia garsūs vestuvininkai ir gardus alus. Taikūs rūpesčiai, geri darbai. Iš pačiame centre stovinčio pastato, jei stabtelsi po langais, gali išgirsti negarsią dainą. Pradeda dviese, pritaria daugelis. Pradeda Romas Žarnauskas ir Viktoras Kielė, pritaria visos "Versmės" būrys iš Kauno politechnikumo. Priekabus būtų patenkintas — jo žinomoji "Nereikia karo" skamba labai nuoširdžiai. Dainuoja vaikinai, kurių dauguma būsimieji statybininkai. Kam norėtusi, kad jų triušą, galintį tarnauti žmonėms šimtmečiais, akimirksniu nušluotų atominė banga?

— Kova už taiką svarbiausia mūsų veikloje, — pasakoja Panevėžio zonos štabo komisarė Danguolė Juozulynaitė. — Visuose be išimties būriuose įvyko taikos mitingai, kiti renginiai. Pirmieji savo tvirtą ryžtą visur ir visada, kur betektų būti, saugoti taiką pareiškė Kauno maisto pramonės technikumio būrys "Jaunystė", "Vetrungė" iš Lietuvos žemės ūkio akademijos. Stambią laisvalaikio metu uždirtą sumą į Taikos fondą pervedė Panevėžio A. Domaševičiaus medicinos mokyklos moksleivių būrio "Sanitas" antroji pamaina. Jos vadė Regina Kurpavičiūtė dažnai organizuoja susitikimus su partizaninio judėjimo dalyviais, buvusiais frontininkais. O šit kiekvienas "Monolito" būrio iš Vilniaus statybos technikumio narys išpareigojo šefuoti po vieną karo veterano šeimą. "Monolitas" komisarinės veiklos brandumu pirmąją zoną. Tokių pavyzdžių daugybė.

Nutyla versmiečių daina. Tyla neilgam: štai apie neseniai atlikta tarnybą armijoje pasakoja Arūnas Kadys. Buvęs desantininkas. Labai ryžtingi tie padangių narsuoliai. Tačiau, pasakoja Arūnas, mūsų vaikinai žydromis beretėmis, skirtingai nuo liūdnei pagarsėjusių "komandos", niekad neatakuos svetimoms žemėms. Ne tam karius apginkluoja Tėvynė, ne to juos moko armijoje. Arūnui pritaria būrio draugai, buvę motorizuoti šauliai Vygantas Labenskas, Rimantas Baikštys. Jie jau tarnavo, kitiems dar teks užsilikti uniformą. Užtat kiekvienam labai svarbu iš buvusių karių išgirsti: Tarybinė Armija — taikos armija.

Jau paskutinės būrio veiklos — ne, nebe dienos, valandos... "Versmė" padirbėjo gerai. Panevėžio specializuotos kilnojamosios mechanizuotos kolonos, kurios objektuose Kupiškėje triūsė vaikinai, kolektyvas ilgai atsimins svarų politechnikumiečių indėlį. Kas pastatyta — sugriauti neleisime, atsišveikindami ir šiuos žodžius pasakys versmiečiai. Linas Dailidė

KNYGOS — MOKSLEIVIAMS

Kaune, Lenino prospekte, išikūrusi "Šviesos" leidykla. Jos vestibulyje veikia savotiška knygų, išleidžiamų šiais metais, paroda. Tai — vadovėliai, brošiūros, įvairios knygos pedagogams, tėvams.

"Šviesa" leidžia visus vadovėlius mokykloms, kuriuose dėstoma lietuvių kalba. Vadovėliai ji aprūpina ir mokyklas, kuriose mokoma lenkiškai. Tokių yra Vilniuje, Traku, Šalčininkų, Vilniaus ir kai kuriuose kituose rajonuose. Ruošiant spaudai šiuos vadovėlius, konsultuojamasi su Varšuvos leidyklų specialistais. Mokykloms, kuriose mokoma rusiškai, leidykla pateikia lietuvių kalbos, Lietuvos TSR istorijos ir geografijos, kai kuriuos kitus vadovėlius.

Šių mokslo metų pradžiai "Šviesa" išleido šimto pavadinimų vadovėlius bendru beveik trijų milijonų egzempliorių tiražu, mokymo programas. Populiarią "Mokinių biblioteką" papildė grožinės literatūros kūriniai lietuvių ir rusų kalbomis. Tarp jų — V. Krėvės "Skirgaila", K. Borutos "Mediniai stebuklai", V. Mykolaičio — Putino "Altorių šešėly", A. Puškino "Eilėraščiai", A. Nekrasovo "Eilėraščiai ir poemos", A. Tolstojaus "Apsakos ir apsakymai". Mokiniais skirtos ir poezijos, prozos bei dramaturgijos knygos anglų, vokiečių ir prancūzų kalbomis.

Serijoje "Gyvenimas ir kūryba" išėjo R. Mikšytės "Antanas Baranuskas" ir J. Jasaičio "Žemaitė". Paspildys seriją "Žinių pasaulyje",

medžioklės pradedamos anksčiau, jose leidžiama taikyti tuos metodus, apie kuriuos čia buvo kalbėta.

Šiemet respublikos medžiotojams teks sumedžioti 2400 briedžių, 2000 elnių, 6150 stirnų. Šiaulių medžiotojai sumedžios 370, Joniškio — 190, Akmenės — 160, Panevėžio — 55, Pakruojo — 40. Laimikiai kasmet didėja ir kituose rajonuose.

M. Lukša

"Rinkimės profesiją" ir kitų bibliotekėlės.

Leidykloje dirba darnus prityrusių redaktorių, vertėjų ir kitų specialistų kolektyvas — beveik du šimtai žmonių. Jai talkininkauja žymiausi respublikos rašytojai, dailininkai ir publicistai, geriausi pedagogai, muzikos ir sporto specialistai.

Iš viso "Šviesa" šiemet išleis 300 pavadinimų knygas 7,4 milijono egzempliorių tiražu. Z. Mikalauskas

Beveik pusantro šimto bičių šeimų bitynas yra Švenčionių rajono Svirkų tarybiniame ūkyje. Jau vienuoliktą kartą jį rūpestingai prižiūri bitininkas Vladas Skyrėlis. Ankstyvą pavasarį bitelės papildomai maitinamos, vasarą aviliai išvežami į sodus, pievas, miškus. Ir darbščiosios bitelės jam dosniai atsilygina. Iš kiekvieno avilio per vasarą prikopiama daugiau kaip po 24 kilogramus medaus. Vien pernai jo gauta beveik pusketvirtos tonos.

Nuotraukoje: Bitininkas Vladas Skyrėlis.

V. Kliuko nuotrauka
Vilnis, 1983 spalio 13

“PRENUMERATA-84”

[PASAKOJA SPAUDOS PLATINIMO VALDYBOS
VIRŠININKAS M. KLIUKAS]

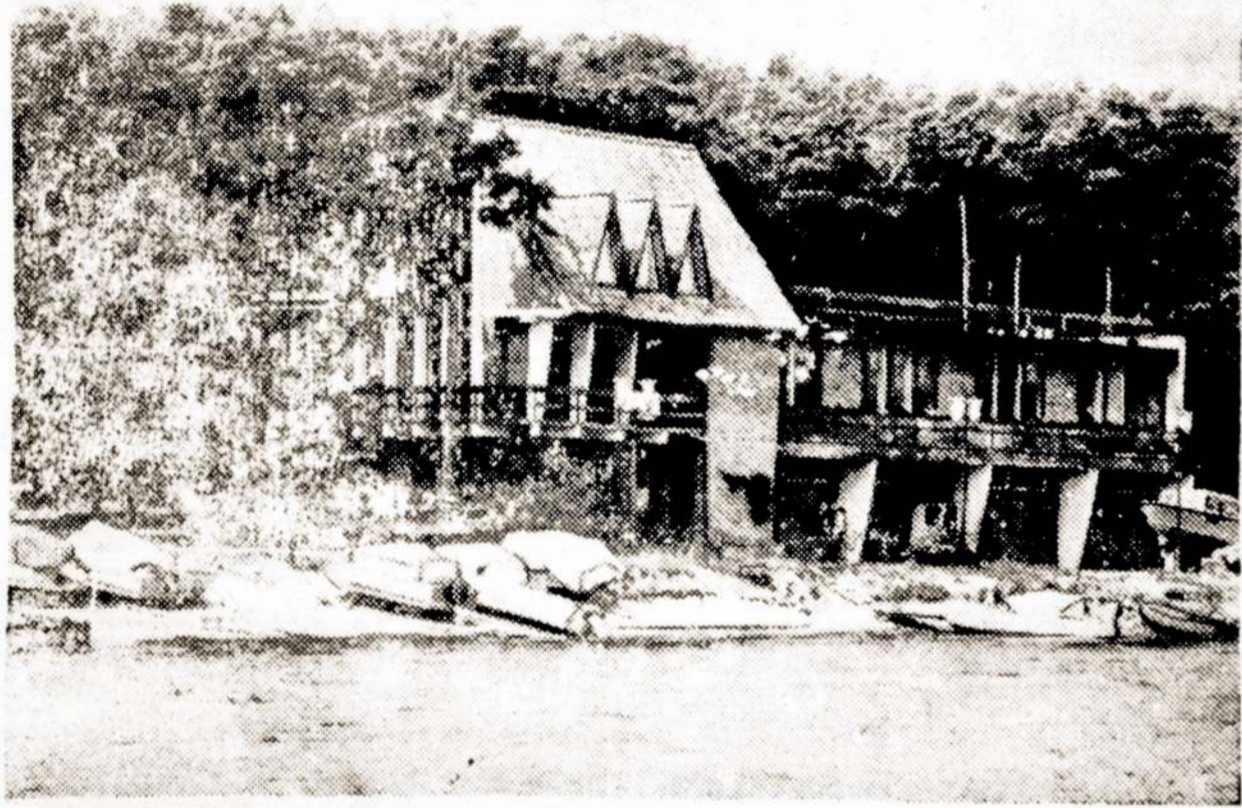
— Periodinių leidinių platinimas — atsakinga politinė kampanija, — pasakė jis, — TSKP CK 1983 m. birželio plenumo buvo pabrėžta, kad būtina kuo efektyviau panaudoti tokį galingą auklėjamąjį ginklą, koks yra masinės informacijos ir propagandos priemonės, jų tarpe ir spauda. Naujo žmogaus formavimas — svarbiausias komunizmo sukūrimo mūsų šalyje uždavinys, o spaudos platinimas — viena iš grandžių šiame atsakingame darbe. Nuo to, kaip operatyviai ir kokybiškai mes sugebėsime perduoti žmonėms spausdintą žodį, žymia dalimi priklauso ir galutinis propagandines veiklos rezultatas.

Tarybų Lietuva — viena iš labiausiai skaitančių respublikų mūsų šalyje. 1000 žmonių dabar tenka 1782 egzemplioriai periodinių leidinių. Todėl dabar mums svarbu ne tiek prenumeratos augimas, kiek kokybiniai jos rodikliai, teisingas pačių leidinių paskirstymas. Tai reiškia, kad kiekvienas laikraštis ir žurnalas pasiektų tą skaitytoją, kuriam jis skirtas. Čia didelį aiškinamąjį darbą turi atlikti “Sąjunginės spaudos” darbuotojų pagalbinkai — visuomeniniai spaudos platintojai, kurių respublikoje mes turime daugiau kaip 22 tūkstančius. Šį svarbų partinį įpareigojimą darbo kolektyvų partinės organiza-

cijos davė patiems aktyviausiems komunistams. Visuomeniniai spaudos platintojai (beje, jų darbo funkcijos dabar apibrėžtos TSRS ryšių ministerijos patvirtintuose nuostatuose) turi ne tik informuoti kolektyvą apie prenumeratos tvarką ir terminus, bet ir patarti skaitytojui, kokį pasirinkti leidinį.

Šiais metais ypatingas dėmesys rodomas kaimo skaitytojui. Kaip žinia, žemdirbiams TSKP CK 1982 metų gegužės plenumas, TSRS maisto programa išskėlė atsakingus gamybinius uždavinius. Mes siekiame, kad spausdintas partijos žodis pasiektų kiekvieną kaimo skaitytoją. Tuo tikslu kaimo vietovėse prenumerata bus priimama be apribojimų visiems į katalogus įtrauktiems laikraščiams ir žurnalams. Išimtis — tik literatūriniai meniniams priedams. Kad prenumerata kaime vyktų kuo sklandžiau, atidėmė beveik du tūkstančius laikinų prenumeratos priėmimo punktų, o iš viso šiuo laikotarpiu respublikoje jų veiks daugiau kaip 5 tūkstančiai.

Baigiant reikia pasakyti, kad šiais metais galėsime patenkinti gyventojų poreikius daugumai periodinių leidinių. Dabar būtina pasiekti, kad ši kampanija vyktų aukštu idėjiniu-politiniu ir organizaciniu lygiu, griežtai prisilaikant savanoriškumo principo.

Šiuose gražuose namuose prie Kauno marių ilsisi J. Janonio popieriaus fabriko darbuotojai. Kęstučio Jūrelės nuotrauka

Žemės ūkis ir gamtosauga

Tarybų Lietuvoje, rūpinantis darbo žmonių gerove, jų sveikata, didelis dėmesys skiriamas gamtinės aplinkos nuo užteršimo apsaugai, gamtos išteklių taupiam naudojimui. Su gamtine aplinka, jos apsauga glaudžiai susijęs žemės ūkis. O juk žemė — tai brangiausias visuomenės turtas, jos visų gėrybių šaltinis.

Lietuvoje atliktas nemažas darbas žemės apsaugos srityje. Siekiama racionaliai ją naudoti plečiant sausinamų laukų ir pievų plotus, įrengiant dirbtinį drėkinimą, saugojant dirvas nuo erozijos, skiriamas sklypus pramonei ir kitiems reikalams, kad kuo daugiau žemės būtų naudojama pagal pagrindinę paskirtį — žemės ūkio produktams gaminti.

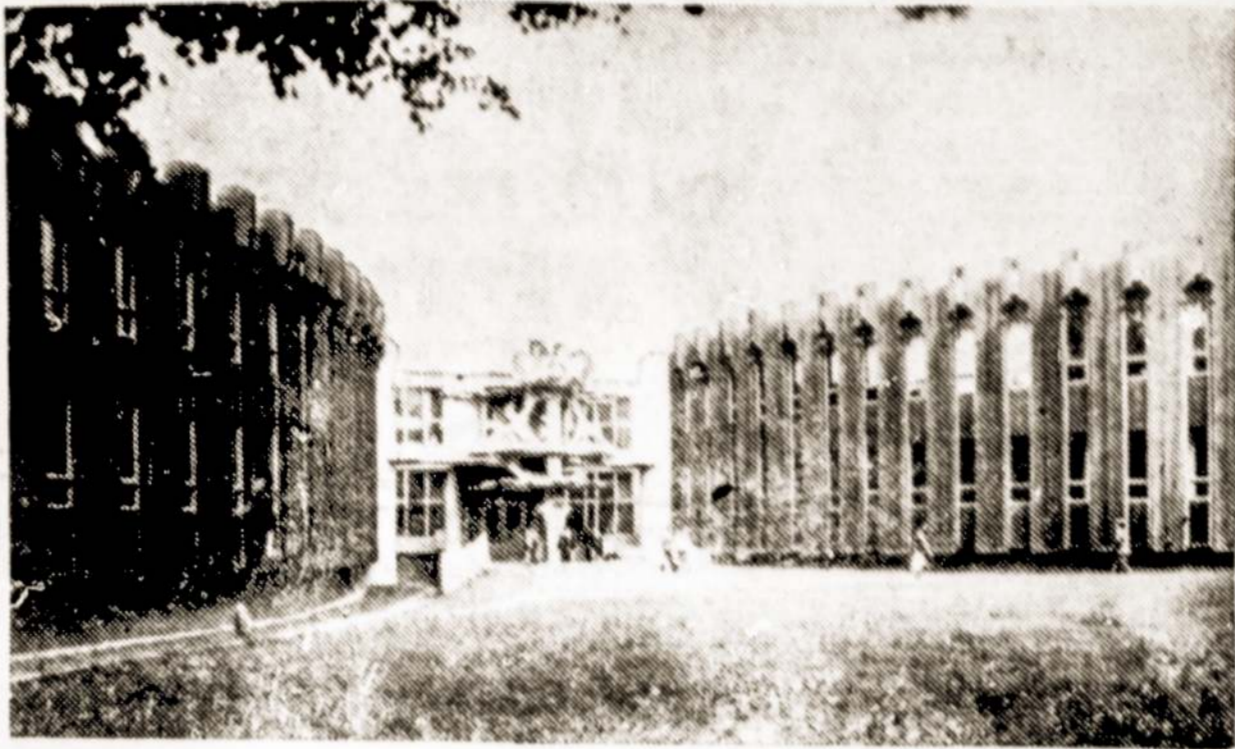
Žemės naudojimą reglamentuoja Lietuvos TSR žemės kodeksas. Juo privalo vadovautis ir jo reikalavimų laikytis visos ministerijos, žinybos, įmonės ir organizacijos. Šiame kodekse, kaip atskira žemių kategorija, išskirta rezervatų, drausti-

nių, nacionalinių parkų, gamtos ir kultūros paminklų žemė. Tai sklypai, kuriuose uždrausta gamybinė veikla, ribojama statyba, kad būtų išsaugota gamta, turinti ypatingą mokslinę ar kultūrinę vertę. Lietuvoje šiuo metu yra apie 500 valstybės saugomų teritorijų, kurių bendras plotas sudaro 252 tūkstančius hektarų, jų tarpe 140 tūkstančių hektarų užima įvairūs draustiniai.

Ypatingas dėmesys skiriamas žemės apsaugai nuo erozijos. Kalvotos žemės Lietuvoje sudaro daugiau kaip trečdalis visos teritorijos, ir vėjas ar lietūs ardo jų paviršius. Užkirsti kelią erozijai siekiama tobulint žemės įdirbimą, šlaitų, skardžių griauonių krantai apželdinti medžiais bei krūmais.

Agrochemijos tarnybos siekia, kad mineralinės trąšos bei kiti chemikalai nepatektų į vandens baseinus, kad kuo daugiau prie įvairių dirbtuvių, gyvulininkystės fermų būtų pasodinta medžių, krūmų.

DRUSKININKŲ KURORTE

Nuotraukoje: Naujosios balneologinės gydyklos.

Klaipėda kalbasi su pasauliu

Tūkstančiai radijo sporto mėgėjų visame pasaulyje susišneka Morzės šaukinių kalba. Kasmet rengiami šalies, Europos, pasaulio trumpabangininkų čempionatai. Ilgą laiką varžybos būdavo neakivaizdinės. Pavyzdžiui, Vilniaus radijo mėgėjas apie užmegztą ryšį su korespondentais iš kitų respublikų ir šalių informuodavo šios sporto šakos federacija ir tik metų pabaigoje sužinodavo, kokią vietą užėmė trumpabangininkų turnyrinėje lentelėje.

Klaipėdos radijo sporto entuziastų ir žurnalo “Radijo” iniciatyva neseniai atsirado nauja trumpabangininkų rungtynių atmaina. 1981 metais uostamiestyje įvyko pirmosios sąjunginės varžybos, kurių dalyviai teisėjų ir žiūrovų akiuose privaldė užmegztą ryšį su daugiau radijo ryšių su mėgėjiškomis stotimis iš visų Tarybų šalies rajonų. Šis neįprastas turnyras sudomino viso pasaulio radijo mėgėjus.

Dabar radijo mėgėjai kovojo dėl “Radijo” žurnalo prizų. 17 miestų ir broliškųjų respublikų komandų žaliuoju veže išskleidė palapines, sumontavo radijo antenas. Į tolimiausius šalies kampelius pasklido operatorių šaukiniai, ėmė sukurti kontrolinių magnetofonų juostas.

Ne taip paprasta traškančiame eteryje išgirsti Kamčiatkos arba Kurilų radijo mėgėjo signalą. Trumpasias radijo bangas slopina Siaurės pašvaistės, debesys, anticiklonai, elektros linijos. Beje, susiekti su Klaipėda tuo metu mėgino 800 tūkstančių mėgėjiškų radijo stočių iš visos Tarybų Sąjungos. Trumpabangininkams pagal nuostatą už tokį ryšį skiriami papildomi taškai neakivaizdinėse varžybose.

Milžinišku radijo stadionu pavirto visa šalis. Tris valandas truko įtempta kova. Susumavus rezultatus, paaiškėjo, jog nugalėjo RTFSR rinktinė, užmegzusi ryšį su 301 korespondentu. Po jos sekė Maskvos ir Lietuvos pirmosios komandos. Geriausiai iš mūsų šalies pasirodė daugkartinis Europos čempionas J. Paškauskas, perdavęs savo stoties šaukinį 135 radijo

Reikšmingas priemonės, saugant gamtą nuo užteršimo ir geriau naudojant jos išteklius, numatyta atlikti artimiausiais metais. Visiems žemės ūkio darbuotojams keliamas uždavinys — siekti, kad kasmet dirvos brandintų vis gausesnį derlių, kad nuolat didėtų gyvulių produktyvumas, o kartu būtų apsaugota gamta, nepažeista jos ekologinė pusiausvyra.

V. Siudikas

mėgėjams. Jis asmeninėje įskaitoje užėmė ketvirtąją vietą.

Antrą dieną uostamiestyje vyko dar įdomesnės trumpabangininkų varžybos. Dalyviai ultratrumpųjų bangų siūstuvais turėjo per keturis kosmose skriejančius dirbtinius Žemės palydovus susisiekti ne tik su šalies, bet ir kitų žemynų korespondentais. Du kartus virš Klaipėdos 1700 kilometrų aukštyje pirmuoju kosminiu greičiu pralėkė palydovai. Viename iš jų sumontuotas robotas. Elektroninėje roboto atmintyje kaupiami ir įrašomi į borto žurnalą radijo signalai. Jis automatiškai perduoda varžybų dalyviams kitų šalių mėgėjų šaukinus.

Netrūko darbo šių varžybų vyriausiajam teisėjui — TSRS lakūnui kosmonautui L. Diominui. Eterio bangomis kosminis radijo tiltas iš Klaipėdos nusitiesė į daugelį pasaulio šalių. Geriausius linkėjimus varžybų dalyviams per palydovus perdavė Ispanijos, Vakarų Vokietijos, Italijos radijo mėgėjai. Pirmosiose pasaulio radijo sporto istorijoje surengtose kosminėse varžybose vienodai taškų surinko M. Klokovas iš Krasnojarsko ir V. Anackis iš Kustanajaus. Jiems įteikti “Radijo” žurnalo prizai. Daug smalsaujančių žiūrovų sutraukė šios trumpabangininkų varžybos. Rikia manyti, jog tai padės populiarinti įdomią techninio sporto šaką.

Gediminas Pilaitis

DARŽOVĖS KAUNUI

Pirma laiko atiduotas naudoti Neveronių kombinato šiltnamių eilės pirmas hektaras. Iki metų pabaigos numatyta įrengti šiltnamius dar dviejų hektarų plote.

Penkmečių pabaigoje kombinatas pasieks projektinį pajėgumą — tada po stiklu bus dvylika hektarų, kur per metus bus užauginama du tūkstančiai tonų įvairių daržovių.

NAUJI VAIKŲ DARŽELIAI

Zarasų rajono Ždanovo kolūkyje tarpkalūkinės statybos organizacijos statybininkai pastatė vaikų darželį, kurį lanko per dvidešimt mažųjų.

Darželio statyba kolūkiui kainavo 75 tūkstančiai rublių. Dabargi tėvai už vaiko išlaikymą per mėnesį moka po 9 rublius.

IŠ SIŪLŲ ATLIEKŲ

Kauno Spalio 50-mečio dirbtinio pluošto gamyklos plataus vartojimo gaminių eksperimentinio baro specialistai iš įvairiaspalvių pluošto atliekų pasiūlė gaminti siūlus megzti rankomis. Pavyzdžiai jau gatavi, netrukus prasidės masinė gamyba.

Kovotojas už Tarybų valdžią

1942 m. rugpjūčio 6 d. naktį virš Turžėnų miško (Jonavos raj.) leidosi tarybiniai parašiuoti ankai, atsiųsti iš Didžiosios žemės organizuoti kovos prieš vokiškuosius okupantus.

Petras Rybakovas kaip ir kiti nusileido sėkmingai. Susirado vieni kitus ir leidosi ieškoti nuleistų krovinių su maistu, ginklais, sprogmenimis. Du kroviniai surasti, kai pasipylė kulku kruša. Atrodė, fašistai juosia žiedu iš visų pusių. Petras Rybakovas metė granatą. Juo pasekė ir kiti. Pavyko prasi-veržti iš apsupimo.

Parinkę saugią vietą, iširengė žemėnę. Čia ir įvyko pirmasis pasitarimas. Nutarta Petrą Rybakovą ir Povilą Starą pasiųsti į Vandžiolgalą, kad organizuotų ten pagrindinį darbą.

Kai sutemos apgaubė laukus, jie nuėjo į kaimą pas Petrui Rybakovui pažįstamą valstietį. Pernakvoję rengėsi keliauti toliau. Valstietis, "įkurdinęs" P. Rybakovą ir P. Starą šiene, sėkmingai pravežė pro priešų saugomas vietas ir pristatė į Vandžiolgalą. Miestelyje buvo Petro tėvų namai.

... Čia, Vandžiolgaloje, Petras Rybakovas 1913 m. rugpjūčio 14 dieną išvydo pasaulį, čia paaugęs kartu su tėvu dirbo žemę, susipažino su pažangiais žmonėmis ir 1934 m. buvo priimtas į Komunistų partiją. Kartu su draugais kėlė raudonas vėliavas, platino partijos pagrindinio leidžiamus atsišaukimus, skaitė pažangias knygas, kalbėjosi su kaimynais apie geresnį gyvenimą.

Čia 1940-aisiais P. Rybakovas dirbo valsčiaus karinio stalo viršininku, talkininkavo žemės dalijimo komisijai.

... Kai Petras Rybakovas atidarė namų duris, pirmiausia pamatė motiną. Su tėvu apsikabino vyriš-

kai. Motinos veidas buvo išvargęs, visiškai pabalę tėvo plaukai.

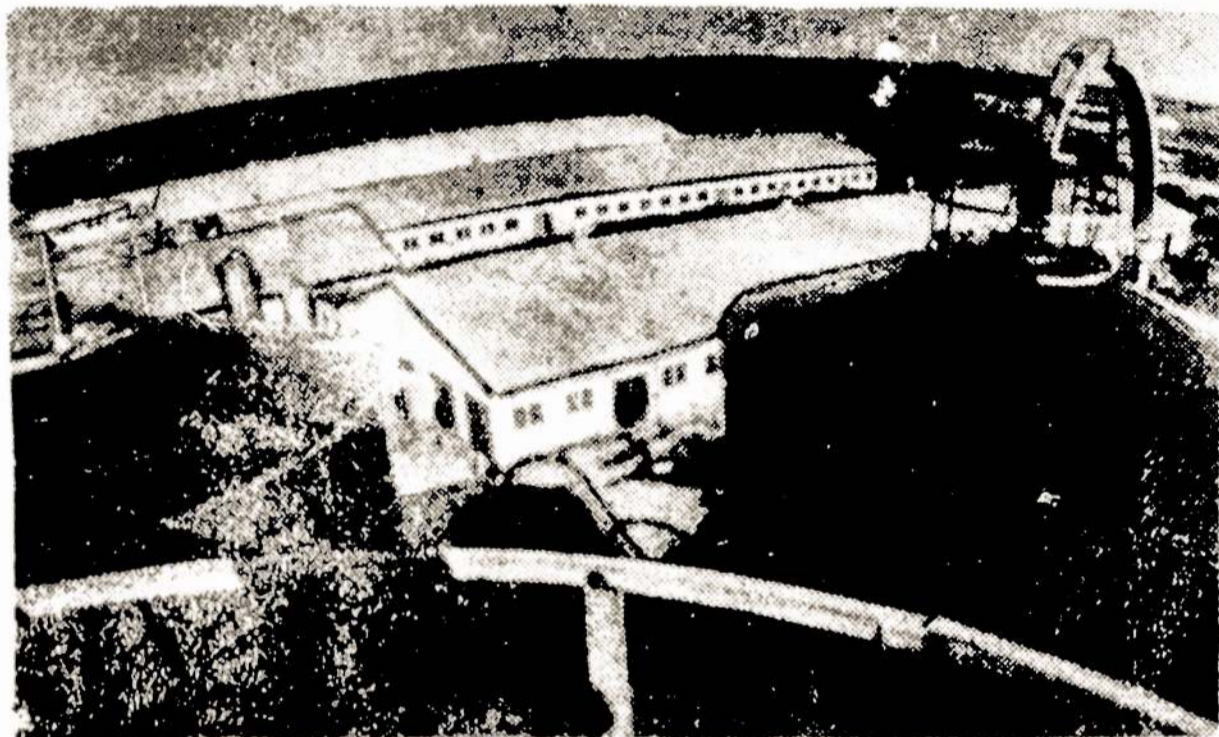
Sužvėrėję fašistai šaudė tarybinius žmones, degino namus, gąsdino valstiečius — mokė paklusnumo hitlerininkų valdžiai. Žinoma, ne visi skubėjo paklusti. Žmonės mielau klausė žinių apie Tarybinės Armijos kovas, jos pergales. Gal todėl ir P. Rybakovui kartu su P. Staru, padedant Petro seseriai Antaninai, pavyko greitai suartėti su pažangiais apylinkės gyventojais. Iš jų ir buvo sudaryta pagrindinė grupė.

Sugrįžę į stovyklą, P. Rybakovas ir P. Staras rado du nepažįstamus vyrus. Juos atsivedė F. Krugliakovas, grįždamas iš Užsalių, kur buvo pasiūstas su panašia užduotimi. Tie vyrai papasakojo apie kaimo gyventojų žudynes karo pradžioje, pasiprašė priimami į kovotojų būrį. Taip pradėjo kurtis partizanų junginys, pasirinkęs vardą "Už Tarybų Lietuvą". Petras Rybakovas tapo partizanų būrio komisaru.

Daug širdies įdėjo P. Rybakovas, dirbdamas partinį darbą būryje. Ypač didelį dėmesį skyrė jauniems kovotojams, dalyvavo kovinėse operacijose nuleidžiant nuo bėgių prieš karinį ešaloną netoli Jonavos, sprogdinant geležinkelio liniją. Ne kartą jam teko su draugais atremti hitlerininkų užpuolimus. Bebaimi komisarą draugai gerbė, į jį lygiavosi jaunimas.

Atėjo diena, kai fašistiniai grobikai buvo išvyti iš Kauno ir jo apylinkių. P. Rybakovas pradėjo dirbti partinį darbą Kauno apskrityje. Vėliau jis išvyko semtis žinių į Vilnių, į Respublikinę partinę mokyklą. Ją baigęs P. Rybakovas buvo pasiūstas dirbti į Trakus. Čia dirbo partinį ir tarybinį darbą iki mirties.

Z. Ragoliūnienė

Radviliškio rajono "Drago" kolūkis, kurio centrinė gyvenvietė išsikūrusi Alksnupiuose, vienas turtingiausių Lietuvoje. Ypač daug pajamų gaunama iš gyvulininkystės.

Nuotraukoje: Radviliškio rajono "Drago" kolūkio gyvulininkystės kompleksas. A. Dilio nuotrauka

ISIVEDĖ PERTRAUKĖLĘ PASIMANKŠTINTI

Įtemptai dirbdamas, žmogus pavargsta. Po trijų valandų, pavyzdžiui, siuvėjai susilpnėja dėmesys, miklumas, aklumas. Žmogus turi minutę kitą pailsėti. Tačiau kiekvienas šį poilsį supranta kitaip. Vieni nori parūkyti, kiti pasikalbėti, tretį vėl ką sugalvoja. Taip ir atsitinka, kad pertraukėlė užsitiesia. Vieni dirba, o kiti vis rūko ir rūko.

Mūsų kombinate darbas mechanizuotas. Daug žmonių dirba prie konvejerio. Mums būtinai reikia po įtemptų valandų darbo daryti pertraukėlę. Kitaip darbas nesiseka. Bet kokia pertraukėlė čia netinka — negalime susėsti prie ar-

batos puoduko, nes ir taip siuваме sėdėdamos. Mums reikalinga gamybinė mankšta.

Taigi siuvėjos organizuotos pertraukėlės metu daro dešimt minučių gamybinę mankštą. Žmogus igauna jėgų. Pasimankštinus ir dirbti lengviau.

Gamybinė mankšta yra savotiškas vaistas, stimuliuojantis darbiningumą, žvalią nuotaiką, pasitikėjimą savimi. O tie pasikalbėjimai, parūkymai tik nuotaiką gadina.

B. Kulešaitė

Utenos M. Melnikaitės trikotažo ir galanterijos gamybinio susivienijimo siuvėja

Apie paukščių medžiojimą

Siemet paukščių medžioklės prasidėjo kiek vėliau nei įprasta — rugpjūčio 20 dieną — ir tęsis iki lapkričio 13 d. Ruošiantis medžioklėms, suskaičiuota, ką siemet užauginome, kiek sumedžiosime. Liepos mėnesio apskaitos duomenimis, respublikoje buvo apie 228 tūkstančiai ančių (pernai — 208 tūkstančiai). Kasmet leidžiama sumedžioti apie 10 proc. ančių, buvusių per liepos apskaitą.

Kad ir kaip apgalvotai būtų nustatytas sumedžiojimo limitas, jis liks tik popieriuje, jei nebus paisoma medžioklės tvarkos. Visu pirma labai svarbu sustiprinti medžioklės plotų priežiūrą, kad kiekvienas tyčinis ar netyčinis taisyklių, normų pažeidimas, nepaisymas medžioklės etikos neliktų nepastebėtas.

Respublikoje 18 tūkstančių medžiotojų tenka tik 271 paukštinišuo. Tai labai mažai. Seniai laikas pasirūpinti, kad kiekvienoje vandens ir balų paukščių medžioklėje būtų nors vienas paukštinišuo. Tik tada sužeisti paukščiai neišgais be naudos.

Ignalinos rajono Didžiasalio statybinų medžiagų kombinatas kasmet pagamina daugiau kaip 20 tūkstančių sąlyginių kilometrų drenažo vamzdžių. Jie siunčiami ne tik Lietuvos, bet ir Moldavijos, Baltarusijos, Rusijos Federacijos melioratoriams.

Nuotraukoje: Viename Didžiasalio kombinato cechu.

V. Kliuko nuotrauka

DĖKOJA DVIRAČIUI

1970 metais iš Zarasų pajūrio link startavo tradicinės daugiadienės dviračių lenktynės "Aplink Tarybų Lietuvą". Jose pedalus mynė ir Lietuvos dviračių sporto veteranas Kazys Paršaitis. Jam tada buvo jau penkiasdešimt metų. Nepaisant gražaus amžiaus, Kazys Paršaitis sėkmingai baigė lenktynes, nors daugelis gerokai jaunesnių sportininkų pasitraukė iš distancijos.

Dar nė vienam respublikos dviratininkui nepavyko pakartoti svariausio Kazio Paršaičio laimėjimo — iškovoti pergalę TSRS daugiadienių dviračių lenktynių čempionate. Iki šiol stebina ir šio dviratininko sportinis ilgaamžiškumas. K. Paršaičiui dabar šešiasdešimt-treji. Pirmą kartą jis ant dviračio užsėdo 1937 metais. Pusę

Priminsime, kad norma vienam medžiotojui nustatoma priklausomai nuo medžioklės limito visam skyriui, bet ne daugiau kaip 3 antys per dieną. Medžioti kitų medžiotojų sąskaita draudžiama. Medžioklės leidžiamos nedarbo dienomis.

Medžiotojų ir žvejų draugijos skyrių valdybos, atsižvelgdamos į vandens paukščių skaičių atskiruoje telkiniuose, sumedžiojimo normą gali sumažinti, apriboti medžioklės dienų skaičių arba medžioklės iš viso neleisti. Esant dar neskraidančių paukščių — nukelti medžioklės sezono pradžią. Tuose medžioklės plotuose, kur vandens paukščių negausu, rekomenduojama iš viso nemedžioti.

Griežtai draudžiama medžioti poilsiavietėse, kitose žmonių susitelkimo vietose, zoologiniuose ir paukščių draustiniuose.

Be ančių, nuo rugpjūčio 20 dienos leidžiama medžioti perkūno oželius, laukius, jerubes ir laukinius karvelius.

O. Rojūtė

Valstybinio gamtos apsaugos komiteto darbuotoja

Nuotraukoje: Vilniaus apylinkės.

M. Baranausko nuotrauka

Vilnis, 1983 spalio 13

Sviesios senatvės dienos

Turiu septyniolika metų. Per ilgą gyvenimą daug teko pamatyti, perskaityti knygų, pažinti žmonių. Gyvenime patyriau sunkią dalį, reikėjo daug kantrybės ir stiprybės.

Pasiligojęs mūsų tėvas neturėjo sveikatos uždirbti duoną penkiems vaikams. O motina, vakarais grįžusi iš buožės laukų, klūpdavo ir meldėsi, prašė apvaizdos paramos, sveikatos, duonos. Kadangi šito neišprašė, tikėjosi nors pomirtines laimės. Ir mus vertė melstis. O ką išmeldėme?

Pirmojo pasaulinio karo metu mano brolių vokiečiai išvežė darbam. Sužinojome, kad ten jis mirė iš bado. Motina verkė be perstojo. Ir tada man pirmą kartą pasirodė, kad motinos maldos eina perniek. Aš vaikiškai piktinausi dievo žiaurumu.

Vargai ir bėdos nepaleido mūsų namų. Išėjęs piemenauti pas ūkininkus, nuo išgąsčio pasiligojau, visam gyvenimui likau invalidu. Kiek motina dėl manęs šaukėsi dievo, pėsčia eidavo į Šiluvą prašyti malonės! Pasakodavo, nuo pušyno iki Marijos koplyčios eidavo keliais. Ir Marija buvo kurčia.

Kai užaugau, buvau nuvažiuavęs į Šiluvą pažiūrėti, kaip toli mano motina keliaklupstaėjusi. Graudu, iki ašarų gaila buvo motinos, taip ir neišklausytos.

Per ilgą gyvenimą ne tik aš,

tūkstančiai žmonių perprato bažnyčios tarnų dviveidiškumą ir savanaudiškumą. Ir žmogaus laime, ir sveikata rūpinasi tik Tarybų valstybe, mokslo pasiekimai ir žmonių gerumas.

Pažiūrėkime, kiek yra ligoninių, sanatorijų, senelių ir invalidų namų, kuriuose gyvena sotūs ir prižiūrėti seni žmonės. Tokiuose namuose gyvena ir aš. Nuoširdžiausiai dekoju Tarybų valdžiai, kuri rūpinasi sveikais ir ligoniais, kuri moko žmones rankomis ir protu kurti gražų gyvenimą Žemėje.

J. Valeika

Aukštelkės internatas
Šiaulių rajonas,

PĖSČIŪJŲ BULVARAS

Šiauliuose pradėta rekonstruoti dar viena Vilniaus gatvės atkarpa. Užbaigus darbus, pėsčiųjų bulvaras pailgės geru puskilometriu ir pasieks Draugystės prospektą.

KEIČIA ŠVENTOSIOS KRANTUS

Anykščiuose, netoli tilto per Šventąją, upės vagoje dirba Šiaulių mechanizuotos hidrotechninės statybos kolonos darbininkai — stato naują užtvanką. Siemet bus pastatyta dešinioji jos pusė.

Šventosios pelkėje krantinėje, ties Anykštos intaku, numatoma iškasti kanalą, supilti pylimus, pastatyti pėsčiųjų tiltus ir įrengti dar vieną poilsio kampelį.

AS I SEE IT

NELLIE DE SCHAAF THE DOWNING OF THE SO. KOREAN JET

Americans were shocked and dismayed at the downing of the So. Korean jet, with its loss of 269 innocent lives, but they were as stunned by the immediate violent and vehement reaction of the Reagan Administration in condemning the Soviet Union after hearing only the JAPANESE TAPES — translated by the Japanese.

It is common knowledge that So. Korea and Japan are the arch enemies of the Soviet Union. Also, the tapes carried the conversation of only the PILOTS — not conversations between control tower and the pilot, and can be as easily "doctored" as splicing a film.

Explanations were demanded of the Soviet Government, but all attempts at explanations were rudely dismissed as "being worse than the stories heard before." Left with no alternative, a press conference of ALL INTERESTED JOURNALISTS AND REPORTERS was called, including the United States. All progressive newspapers sent reporters because of the desire of presenting all sides of the story to their readers.

The press conference was carried by all the progressive newspapers, but to-date, none of the major newspapers have seen fit to print any news despite the fact that they, too, were invited and could have asked their most probing questions.

THE PRESS CONFERENCE

The press conference in Moscow was conducted by Marshal Nikolai Ogarkov, the Soviet Union's chief of general staff. A huge 15 foot map on the wall was used to illustrate the routes of the Reconnaissance plane and the So. Korean passenger jet. The conference was
Vilnis, 1983 spalio 13

attended by over ONE HUNDRED REPORTERS AND JOURNALISTS and lasted about TWO AND ONE HALF HOURS. Certainly ample time for answers to any given questions.

Although the State Dept. has charged that the Soviet Union shot down an innocent passenger plane without any warning, it later admitted that a "revised" transcript showed that Soviet interceptors had fired warning shots to alert the So. Korean civilian plane that it was flying over sensitive Soviet military installations.

Reporters for the Japanese TV network TBS also revealed that while at the airport in Anchorage, Alaska from which the Korean airliner took off, they were forbidden by airport authorities to interview any airport personnel, or to gather any information.

Another important point brought out at the conference was the fact that the Korean airliner deliberately avoided flying over areas on Kamachatka and Sakhalin where there are Soviet anti-aircraft missile sites — that is, IT FLEW AROUND THEM! IT KNEW HOW TO AVOID THEM!

When Marshal Ogarkov was asked what the RC-135 U.S. spy plane was doing in soviet airspace, he replied that "it was testing the capabilities of the Soviet air defense system".

In turn, Marshal Ogarkov asked why the U. S. air navigation services which control air traffic in the zone did not sound the alarm as soon as the plane left the flight path ASSIGNED TO IT, but headed for the Soviet Union's territory?

Also, why did not the crew of the plane reply to all the efforts of the Soviet air defense system, both ground and airborne, to come into contact with them?

When Marshal Ogarkov was

asked why "after tracing the plane for TWO AND A HALF HOURS, the Soviet pilots failed to detect that it was a 747, and why did they decide to terminate the flight?" He replied that the "length of time involved shows that the USSR was making every possible effort to get the plane to land, and to find out what the trouble was, but the plane stubbornly ignored all warnings and did not want to establish contact."

When asked why this incident should have occurred, he replied that "it was to shatter trust in the Soviet peace initiatives; to aggravate the international situation in order to promote the manufacture of new types of weapons of mass annihilation, and to disrupt the disarmament Conference in Geneva."

THOSE "BLINKING" LIGHTS

At the United Nations, UN Ambassador Jeane Kirkpatrick made a big issue of those "blinking" lights on the downed Korean airliner, when she delivered an attack on the USSR at the UN Security Council meeting. The U.S. envoy repeatedly insisted the USSR was lying when it said the airliner was flying with all its lights out, and did not respond to Soviet communications.

However, dozens of Canadians who were interviewed by "The Citizen" the main daily newspaper in the Canadian capital of Ottawa, said they had flown the Montreal-Anchorage-Seoul route by Korean Airlines. They said "when the airliners approached Soviet air space, ALL LIGHTS ABOARD WERE TURNED OFF, INCLUDING CABIN AND NAVIGATION LIGHTS and passengers were ordered to pull down the plastic covers over their windows so that no light at all would be visible."

Michael Ungar, a McGill University student, said that on his Korean Airliner flight all lights were ordered off, and passengers were told to pull down the window shades and KEEP THEM DOWN. Ungar, curious, pushed his shade back and saw to his surprise that the NAVIGATION LIGHTS WERE ALSO OFF AND THE PLANE WAS TOTALLY DARK."

The Canadian Broadcasting Corporation — CBC — also did a series of interviews with Canadians who had traveled by Korean Airlines. ALL SAID THE SAME THING AS THOSE QUESTIONED BY THE "OTTAWA CITIZEN." Moreover, one of those interviewed by CBC said when he tried to raise the window shade, a

Detroit, Mich.

Mirė

Rugpjūčio 24 d. š.m. Providence ligoninėje mirė visiems gerai žinoma "Vilnis" skaitytoja — PETRĖ KETURAKIS, 88 metų amžiaus, gimusi Lietuvoje 1895 metais sausio 11. Buvo pašarvota Val S. Bauža laidotuvių namuose, 1930 — 35th

Street, Detroit ir palaidota rugpjūčio 26 d. Woodmere kapinėse. Koplyčioje ir kapinėse nepaprastai gražią atsisveikinimo kalbą pasakė laidotuvių direktorė Yolanda Bauža Zaparackienė. Ji tikrai yra gabi ir visuomet pasako gražiai atsisveikimo kalbas bei patarnauja laidotuvių.

Velionė dirbdama savo kieme sugriuvo, kuomet klubas pasiluo-

savo iš "socket". Buvo greit nuvežta į Providence ligoninę ir ten sėkmingai padaryta operacija, bet tokia operacija buvo sunki, ir velionė negalėjo pasveikti. Prieš daug metų velionė buvo aktyvi tarp pažangių lietuvių, priklausė prie pažangių organizacijų, bet senstant pasitraukė iš visu, išskyrus LDS 21 kp. Ji taipgi per daug metų rėmė ir skaitė laikraštį "Vilnis".

OTHER REACTIONS

The Vice-President of Korean Airlines, at a Tokyo news conference, stated that the "Korean Airlines must bear all the responsibility for the air tragedy in which 269 lives were lost." He added, "We do not yet have any plausible explanation why the plane strayed into Soviet air space."

In a nation-wide TV roundtable discussion broadcast by the Japanese TV network — Rising Sun TV — leading Japanese experts raised serious questions about the Korean airliner's flight. Maj. Gen. Takeotoshi Yorimura, former chief of Japanese military intelligence, said that the U.S. and Japan both knew from the very beginning of the airliner's flight that it was violating the air space of the Soviet Union.

The London Financial Times wrote that "the fate of the Korean airliner was determined by the fact that it deviated from its course by SEVERAL HUNDRED MILES AND WAS PASSING OVER SOME OF THE MOST VITAL, CLOSELY GUARDED MILITARY INSTALLATIONS IN THE ENTIRE SOVIET UNION!"

PEACE MUSEUM EXHIBIT IN CHICAGO

Two years ago, the Peace Museum was founded in Chicago. It was the first of its kind in the entire country, and is located on the city's near northside, at 341 W. Superior St.

On September 11th, a Peace exhibit under the theme "Give Peace a Chance" opened and will continue for five months. Hours are from 1 P.M. to 6 P.M. and admission is \$2.50 for adults, \$1.00 for persons 12 years and under, and \$1.00 for those 65 years and over.

More than 25 leading folk and rock musicians are contributing items for the five month exhibit. Among them are Stevie Wonder, Holly Near, U2, Tom Paxton, Laura Nyro, Laurie Anderson, Randy Newman, Joan Baez, Country Joe McDonald and others.

A wide assortment of peace related materials such as: original manuscripts of songs written by Pete Seeger, Malvina Reynolds and Holly Near, photographs from the archives of Sing Out, and the gold records and guitar of John Lennon will also be exhibited.

IF YOU MISSED THE LAST PEACE EXHIBIT AS I DID — DO NOT MISS THIS ONE!

Paliko dideliame nuliūdime sūnų Willard Masys, marčią Elsa; anūkes Marilyn ir šeima, Kristine ir Karen, du proanūkus David ir Laura. Po laidotuvių sūnus ir šeima paprašė visus dalyvius į valgyklą Sammy's Pizzeria ant W. Vernor

[Nukelta į 10 psl.]

PRAŠOME ATSLANKYTI Į BANKETĄ APTARIMUI "VILNIES" VAJAUS REIKALŲ

Pastaruoju metu mažai turime renginių ir rečiau susitinkame. Karštas oras ir nepalankios sąlygos. Šiais metais neturėjome gegužinės-pikniko. Tad kad neliktume skolingi, "Vilnies" bendrovės direkcija nutarė surengti banketą spalio 16 d. 12 val. dieną "Vilnies" salėje.

Po pasivažiavimo turėsime draugišką pasikalbėjimą naujų skaitytojų ir senų atnaujinimą vajuos klausimu.

Seimininkės pažadėjo paruošti

šaukus pietus ir visus dalyvius pavaišinti.

Pasitikime, kad mieli laikraščio skaitytojai, rėmėjai matys būtina reikalą dalyvauti ir prisidėti jei ne su darbu, tai rimtais ir svariais patarimais, kaip sėkmingiau vajininkai galėtų atlikti tą svarbų darbą.

Lauksime skaitlingo atsilankymo ne tik čikagiečių, bet ir iš artimesnių miestų lietuvių, kuriems "Vilnies" reikalai tikrai prie širdies.

Rengimo komisija

A. Dočkienė apdovanojo pažangų judėjimą

Anielė Dočkienė

Ilgametė pažangaus judėjimo puoselėtoja, veikia drg. A. Dočkienė dėl pašlijusios sveikatos mažiau gali veikti, ypatingai dirbti laikraščio "Vilnis" vajuje, kaip anksčiau dirbdavo, tai padeda kitiems ir stambiai prisideda su pinigais parama.

Dalyvaudama kultūričių susirinkime, priėjusi prie manęs, padavė \$97 ir raštelį, kuriame paaiškina, kam ir kiek ji iš tos sumos skiria: "Vilniai" paramos \$25, už dvi prenumeratas \$27, už ateinančių Naujų metų sveikinimą per laikraštį \$10, "Daily World" \$5, Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijai \$10, laikraščiai "Laisvei" \$20, tai už prenumeratą ir likusieji \$8 parama.

Nuoširdus ir didelis dėkui mieliai drg. A. Dočkienėi už paramą spaudai ir organizacijoms. Ji tikrai yra pavyzdžiū mums, kaip reikia rūpintis pažangia spauda ir visa pažangia veikla.

Kultūrietė

O. Jakubauskienė parėmė "Vilnij"

Rugsėjo 20 d. teko susitikti drg. Onutę Jakubauskienę kultūričių susirinkime. Kaip žinia, ji buvo rimtai susirgusi, bet jau taip sutvirtėjo, kad dalyvavo susirinkime. Ji pasimokėjo už laikraščio prenumeratą ir dar įteikė \$5 paramos. Viso ji įteikė \$17.

Smagu buvo ją matyti kultūričių šeimoje ir gerai nusiteikusia. Dėkui už nepamiršimą paremti pažangios spaudos.

Vilnietė

Seka vyro pėdomis

Velionis Antanas Baublis dažnai įteikdavo laikraščiai "Vilnis" gražios paramos. Bet deja, jo jau nėra mūsų tarpe. Sutikau jo mylimą žmoną Sofiją ir paklausiau ar atsinaujins "Vilnies" prenumeratą. Gavau atsakymą, kad ne tik atsinaujins, bet įteiks ir paramos. Be to, sakė, kad ji mėgsta paskaityti "Vilnij". Įteikė \$20. Iš jų pamokėjo už laikraštį ir likusią dešimkę paramą laikraščiai. J. Urmonienė
Vilnis, 1983 spalio 13

A. Jakiene įteikė šimtine "Vilniai"

Albertina Jakiene

Praeitame "Vilnies" dalininkų suvažiavime drg. Albertina Jakiene padovanojo laikraščiai "Vilnis" penkis šimtus dolečių. Rugsėjo 20 d., kultūričių susirinkime ji apgailėstavo, kad pati jau negalinti dalyvauti vajuos darbe, tai įteikė \$100 į "Vilnies" fondą, taipgi pasimokėjo už laikraščio prenumeratą. Be to, ji įteikė \$20 "Laisvės" paramai ir pasimokėjo už "Laisvės" prenumeratą. Viso ji įteikė \$144.

Jei pažangus judėjimas turėtų daugiau tokių rūpestingų ir duosnių draugių, kaip Albertina, tai mūsų laikraščiai ateitis dar ilgam būtų užtikrinta.

Nuoširdus ir darbininkiškas dėkui mieliai Albertinai.

Vilnietė

Mary Mihasonok apdovanojo spaudą

Daug dirbusi pažangus judėjimo labai ir stambiai remianti pažangią spaudą drg. Mary Mihasonok-Nikas vėl gražiai parėmė spaudą. Itin svarbu tai, kad ji neseniai pergyveno akies operaciją ir ilgoką laiką buvo ligininėje. Bet vos atgavusi jėgas, atvyko į Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos susirinkimą ir ta proga pasimokėjo iš savo ir už giminaičių Lietuvoje prenumeratą. Priedo įteikė "Vilniai" \$25.

Nuoširdus dėkui šiai mieliai darbo klasės dukrai už parodytą didelį rūpestingumą pažangios spaudos reikale.

Vilnietė

SKAITLINGAS KULTŪRIČIŲ SUSIRINKIMAS IR GAUSŪS DARBAI

Rugsėjo 20 d. buvo lietinga, bet lietus neišgąsdino Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių, jos gausiai atsilankė į draugijos narių susirinkimą ir rūpestingai svarstė draugių reikalus.

Pirmininkė A. Vaitkienė atidarė susirinkimą 12:30 val. dieną ir vedė tvarką.

Valdyba raportavo, kad dėl per karšto oro, kai temperatūra siekė 98 laipsnius F., rugpjūčio 16 d. susirinkimas nevyko. Apgailėstavo, kad net 6 narės vis tik buvo atvykusios, tad atsiprašė jų. Šiaip valdyba atlikusi visus jai paskirtus darbus ir rūpinasi draugijos labu.

Skaitytas padėkos laiškas už paramą nuo Vėžio ligos komitetui ir priimtas.

Pranešta, kad drg. M. M. Mihasonok jau sutvirtėjo po operacijos ir dalyvauja susirinkime, taigi Ona Jakubauskienė jau dalyvauja susirinkime.

Drg. A. Dočkienė įteikė draugijai dovanų \$10, o drg. Stella Chapas \$7. Kitos draugės po mažesnę sumą. Viso tą dieną draugės sudėjo

EX MAINIERIŲ KLUBO TARIMAI

Rugsėjo 17 d. įvyko Ex Mainierių Draugiško klubo narių susirinkimas, "Vilnies" salėje. Prieš susirinkimą turėta draugiškas pasivažiavimas. Vaišes paruošė H. Pabijuvienė, F. Jordan ir kitos narės padėjo. Po vaišių buvo dovanėlių pasikeitimas, kas davė Klubui nemažai pajamų, nes daiktus narės atnešios padovanojo. Dar priedui šios narės įteikė pinigais paramos: K. ir J. Sisevičiai \$3, M. Plauškienė \$2, A. Jakiene \$2, A. Copin \$1, P. Malinauskienė \$1, Stasys Adomaitis padovanojo \$20, tai yra jo

mirusios žmonos Sofijos klubo dovaną. Kaip žinoma, mirus nariui, klubas perka gelę už \$20, arba pinigais įteikia, tad Adomaitis paliko klubui mirusiai žmonai priklausiusią dovaną.

Klubo pirmininkas Jonas Copin susirinkimą atidarė 1:30 val. po pietų. Perskaitytas protokolas ir priimtas. Fin. sekretorė-įždininkė F. Jordan davė išsamų finansų raportą, žymėdama, kad nuo praėto susirinkimo išde buvo 171.40 c. Turėta išlaidų \$126.45. Tad liko \$44.95. Už pietus išmokėta \$35, tad liko \$9.35. Taipgi sekretorė-įžd. raportavo, kad klubo narė Josephine Povilaitis buvo skaudžiai susižeidusi ir turėjo operaciją, bet jau sveikstanti. Taipgi raportavo, kad buvusi veikli narė Betty Cherman, mirus jos vyrui, mananti grįžti į Čikagą.

Finansų sekretorės raportas priimtas.

M. Vasiliauskienė siūlė uždaryti klubą, bet jai pasakyta, kad tas klausimas keliamas ne laiku ir ne vietoje, tai apie tai ir nebuvo daugiau kalbama.

Sekantis susirinkimas bus metinis, lapkričio 19 d. Jame bus renkama nauja valdyba. Prašome narių nepamiršti ir atsilankyti į susirinkimą. Ypatingai svarbu atsilankyti tiems, kurie nori, kad klubas dar ilgai gyvuotų.

Susirinkimą uždarė tvarkos vedėjas Jonas Copin 2:15 val. po pietų.

Sekr. J. M-nė

dovanų draugijai \$47.

Nutarta surengti rankdarbių parodėlę lapkričio 6 d. Taipgi tą dieną turėti pietus. Apie rankdarbių parodėlę teks plačiau parašyti į sekančią "Vilnies" numerį. Parodėlės komisija išrinkta E. Bogden, Isabela Peters ir joms talkininkaus Onutė Petrutienė. Pietų paruošimui į komisiją išrinkta A. Vaitkienė, A. Paulikienė ir Malinauskienė.

"Vilnies" vajuos reikale atsikreipė "Vilnies" direkcijos pirm. E. Bogden, kad išrinktume vajininkę, kuri dirbs draugijos vardu. Išrinkta vienbalsiai J. Marazienė.

Narių gimtadieniai, kurios gimusios rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais: Anna Peters, V. Urbikas, V. Samuolis, A. De Salvo, S. Bammert, M. Valaitienė, E. Klastauskienė, M. Plauska, K. Stukienė, M. Balčaitienė, A. Druseikienė, A. Paulikienė, Kasparienė, S. Chapas, M. Gabrielė, J. Urmonienė. Linkiu joms stiprios sveikatos ir ilgo amžiaus. Sekantis draugijos narių susirinkimas spalio 18 d. 12 v. dieną.

Sekr. J. M-nė

PRIEŠ METUS MIRĖ WESLIE GATES-GUDAITS

Mes liūdime mirusio asmens, nežiūrint kiek jis ar ji amžiaus turi, nes žmogus gyvendamas atlieka tam tikras pareigas ir užsitarnauja pagarbos. Bet kai miršta palyginamai jaunas žmogus, pačiame gyvenimo gražumė, tai daugiau negu skaudu. Čia noriu prisiminti mielą Weslie Gates, kuris 1982 m. spalio 11 d. mirė sulaukęs vos 64 m. a., palikdamas giliame liūdesyje mielą mamytę Josephine Sisevičienę sulaukusią 92 m. a. taipgi dvi dukras ir jų šeimas.

Velionis buvo išauklėtas pažangioje dvasioje ir aukštai gerbė savo motinos politinį supratimą. Jis stovėjo su darbo klasės liaudimi. Antrame pasauliniame kare, kariavo prieš hitleriaikus ir neapkentė fašizmo.

Negaliu praleisti nepažymėjus, kad 1981 metais gruodžio 28 d. mirė jo vyresnis brolis Bruno. Taigi, nepilnų metų bėgyje, jų motina neteko abiejų sūnų. Kas supras ir aprašys jos širdies skausmą, bent šių eilučių rašytoja tai padaryti vargiai sugebės...

Kas svarbu, tai kad miela Josephine vietoje ašarų raminasi remdama pažangią spaudą, laikydama, kad jos abu sūnūs buvo pažangios minties ir troško, kad žmonija atsikratytų karų ir išnaudotojų. Ji sako, kad jos sūnūs jau negalės tęsti kovos prieš visą blogį, tai ji, remis pažangią spaudą, manydama, kad to troško jos sūnūs. Minėdama sūnaus mirties metines, ji jau pažadėjo jo atminčiai įteikti laikraščiu šimtinę. Ji taipgi padarė tuojaus po sūnaus mirties.

Lai mirusiems bus amžina ramybė, o mielą Josephine prašau raminis ir priimki mūsų gilią užuojautą.

Vilnietė

LINKIME VAIZGĖLOMS DAUG LAIMĖS

Ilgus metus Vaizgėlos gyvenė Čikagoje ir gražiai veikė tarpe lietuvių. Ypatingai Aleksis, turėdamas puikų balsą, dainuodavo įvairiuose renginiuose. Buvo pašauktas į karo tarnybą ir dalyvavo mūšiuose prieš hitlerinikus. Grįžęs iš karo tarnybos, 1947 metais rugsėjo 20 d. sukūrė šeimos židinį, su pamilta Onute. Kiek vėliau, juodu išvyko iš Čikagos ir apsigyveno Clinton, Ind.

Siuomi norime pasveikinti Onutę ir Aleksį Vaizgėlas jų 36 metų vedybinės sukakties proga ir palinkėti ilgo, sveiko ir malonaus amžiaus. Taipgi nepamiršti čekiečių ir nors retkarčiais apsilankyti.

Laikraščiu už suteikimą vietos pasveikinti mielus asmeninius bei idėjos draugus įteikiame penkinę.

A. Paulikienė
A. ir P. Vaitkai

PASIKALBĖJUS SU HELENA BEADAL

Jau buvo rašyta, kad miela Helena Beadal išvyko liepos 22 d. su ekskursija į Alaską. Rugsėjo 17 d. teko sutikti Eleną ir pasiteirauti apie tą įdomią kelionę. Iš kelionės grįžo rugpjūčio 6 d. Sakė, kad jų grupė susidėjo iš 44 asmenų. Pirmiausia nuvyko į Seattle, Wash. Iš ten vyko į Anchorage, Alaska. Sustojo Nome ir kitose įdomesnėse vietovėse. Pasidairė po Feirbang, pabuvojo Yukon Area Kanadoje. Kanadoje matė ledais apdengtus aukštus kalnus ir daug kitokių įvairių.

12

Du metai be Onos Remeikienės- Miller

Ona Remeikienė-Miller

Nežiūrint, kad spalio 9 d. jau 2 metai praslinko, dar užgeso Onos Remeikienės šviesaus gyvenimo liepsnelė, bet jos gražūs darbai pažangaus judėjimo labai tebėra gyvi ir jie tokiais pasiliks visiems laikams. Onutė nuo pat jaunystės veikė pažangiam judėjime. Jaunose dienose važinėjo su prakalbotomis po lietuvių kolonijas ir juos kvietė į kovą prieš išnaudotojus, prieš karų rengėjus.

Daug ir labai daug gražaus darbo ji atliko Amerikos pažangių lietuvių tarpe. Ji plačiai ir vaizdžiai aprašo savo patirtį "Vilnies" leidiniuose.

Lai jai bus ramu ilsėtis Lietuvių Tautinėse kapinėse, kur ilsisi jos mylimas vyras Petras, brolis Jurgis Kuzmickas ir tūkstančiai jos kilnios idėjos draugų. O mes, kurie likome gyventi, aplankysime jos kapą ir ją prisiminsime.

Užušilių Julija

LDS 2-ROS APSKRITIES KUOPŲ ŽINIAI

Siuomi prašome visų LDS kuopų, priklausančių 2-ai apskrčiai, išrinkti delegatus į kuopų atstovų konferenciją, kuri įvyks šių metų, spalio 23 d., 10 val. ryto, "Vilnies" salėje, 3116 So. Halsted St.

Kaip žinia, daugelis kuopų telaiško vos pora susirinkimų ir metus, tad sekretorės pasiūstas laiškas gali būti suvėluotas. Tad kreipiamės į kuopų valdybas, kad skubiai sušauktų susirinkimą arba pasitarti su nariais ir įgaliotų atstovų konferencijai. Apie svarbą dalyvauti, netenka aiškinti. Visi žinome, kad tik bendrai dirbant organizacijos ateitis gali būti užtikrinta.

Lauksime skaitlingo atstovų atsilankymo. Pasitikime, kad kuopų valdybos pasistengs pasitarti su nariais ir atsiųs pilną atstovybę.

Po konferencijos bus užkandžiai.
LDS 2-ros apskrities
Komitetas

Teko važiuoti ne tik lėktuvais, bet ir autobusais bei laivu. Kiek įdomių vietovių tekę matyti, tai trūksta žodžių viską atpasakoti. Nežiūrint, kad jau gerokas laikas kai grįžo, vis dar matanti savo vaizduotėje tas vietas, kur teko pabuvoti ir susipažinti su aplinka. Ji sako, kad nesigaili laiko ir išlaidų, nes tokios ekskursijos retai pasitaiko.

Grįžtant sustojo Vancouver ir lėktuvu grįžo į Čikagą.

Sakė, kad pailsėjusi ruošiasi kitai kelionei. Rugsėjo 28 d. vyksianti į New England ir Nova Scotia ir praleisianti pora savaitių. Vyšnutė

Mirė lietuviai

Adelė Dulskis mirė rugsėjo 9 d., sulaukusi 93 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 35 metus.

Aleksas Nemanis mirė rugsėjo 9 d., sulaukęs 64 metų, gimęs Lietuvoje, Šiaulių apskr. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Nick (Mike) Karlavičius mirė rugsėjo 11 d., gimęs Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 72 metus.

Nellie Skudas mirė rugsėjo 12 d., sulaukusi 96 metų, gimusi Lietuvoje: Biržuose.

Juozas Cesnavičius mirė rugsėjo 15 d., sulaukęs 65 metų, gimęs Lietuvoje, Varnių valsč. Amerikoje išgyveno 34 metus.

Edmund F. Norbut mirė rugsėjo 16 d., sulaukęs 64 metų, gimęs Čikagoje.

Juzefa Natalija Poškienė-Palubinskaitė mirė rugsėjo 18 d., sulaukusi 86 metų.

Anton Kanowert (Kanaveskis) mirė rugsėjo 19 d., sulaukęs senatvės, gimęs Lietuvoje, Panevėžio valsč., Klovainių parapijoje, Žvirgždžiūnų kaime. Amerikoje išgyveno 70 metų.

Ona Smulkstytė mirė rugsėjo 19 d., sulaukusi senatvės, gimusi Lietuvoje.

Mykolas Milaitis mirė rugsėjo 19 d., gimęs Šiaulių apskr., Vaiguvo valsč. Amerikoje išgyveno 34 metus.

Janina Kriščiūnienė-Koženiauskaitė mirė rugsėjo 20 d., sulaukusi 75 metų, gimusi Lietuvoje, Jonavoje. Amerikoje išgyveno 34 metus.

Mirė aktyvus pažangietis

Rugsėjo 25 d. mirė plačiai žinomas Čikagos pažangiems lietuviams Andrius Andrijaitis-Andrews, sulaukęs 86 metų. Buvo pašarvotas Lynch-Evans šerminėje, 9837 S. Kedzie Ave. Laidotuvės į Lietuvių Tautines kapines įvyko rugsėjo 28 d.

Andrius Andrijaitis buvo aktyvus pažangietis. Stambiai jis rėmė laikraštį "Vilni", nemažiau rėmė ir amerikiečių pažangias organizacijas. Vargu ar yra buvęs pažangių lietuvių parengimas ar koks svarbus suėjimas, kad nebūtų dalyvavęs jame Andrius. Dažnai jį matydavome ir tarptautiniuose pažangiųjų piknikuose bei minėjimuose. Buvo giliai įsitikinęs darbo žmonių galutine pergale. Priklausė visai eilei pažangių organizacijų, laikraštį "Vilni" skaitė nuo pat jo atsiradimo, prenumavo ir daugiau lietuviškų ir angliškų pažangių laikraščių.

Velionies artimieji neteko šaunaus dėdės, draugai nepavadojamo draugo. Tenka laukti, kad Tautinėse kapinėse takelis į jo kapą niekad neužžels.

SUSIŽEIDĖ

E. KLASTAUSKIENĖ

Kalbėjau su Onute Petrutiene ir sužinojau, kad drg. Emilija Klastauskienė paslydo ir krisdama užgavo galvą. Ji ilgoką laiką buvo pas dukrą, bet pastaruoju laiku grįžo į savo butą. Jos dukra buvo atėjusi į kultūričių susirinkimą ir pamokėjo duokles į draugiją.

Linkėtina mielai draugei susveikinti.

Vilnietė

MIRUS

Jonui Siurbai

[Liepos 17 d. 1983 m., Ozone Park, N. Y.]

Lietuvių Darbininkų Susivienijimo Centro Komitetas liūdi mirus buvusiam organizacijos ilgamečiui sekretoriui ir "Tiesos" laikraščio lietuviško skyriaus redaktoriui. Reiškia gilią užuojautą jo broliams Jurgiui ir Kaziui bei jų šeimoms.

LIŪDNOS MIRTIES METINĖS

Weslie Gates-Gudaitis

Spalio 11 d. suėjo lygiai metai, kai negailestinga mirtis išplėšė iš gyvųjų tarpo mano mylimą sūnų, dukrų tėvą, sulaukusi vos 64 metų amžiaus. Nors jau metai praslinko nuo to neapsakomai skaudaus įvykio, kai užgeso jo šviesios gyvybės liepsnelė, bet mano širdyje skausmai nesumažėjo, o dar padidėjo. Auginau, mokinau įkvėpiau teisingą supratimą, kaip būti naudingam ne tik sau, savo šeimai, bet ir visai žmonijai. Tikėjau, kad sulaukus senatvės, turėsiu užuovėją. Deja, vienu metų bėgyje netekau abiejų sūnelių. Vargu kas supras, kokią širdies skausmą pergyvenu...

Prisimenu mielą sūnų Weslie, kaip tikrą darbo klasės draugą. Nors širdį varsto tarsi aštrus kalavijas, bet iki mano krutinėje širdis plaks, laikysiu Jo kilnų atminimą ir didžiuosius jo aukštus supratimu ir rūpestingumu auklėjant savo atžalyną.

Liūdinti motina JOSEPHINE SISEVIČIENĖ
dukros LESLIE KLIM ir šeima
LEE TOPPER ir šeima
patėvis KAZIMIERAS SISEVIČIUS

Vilnis, 1983 spalio 13